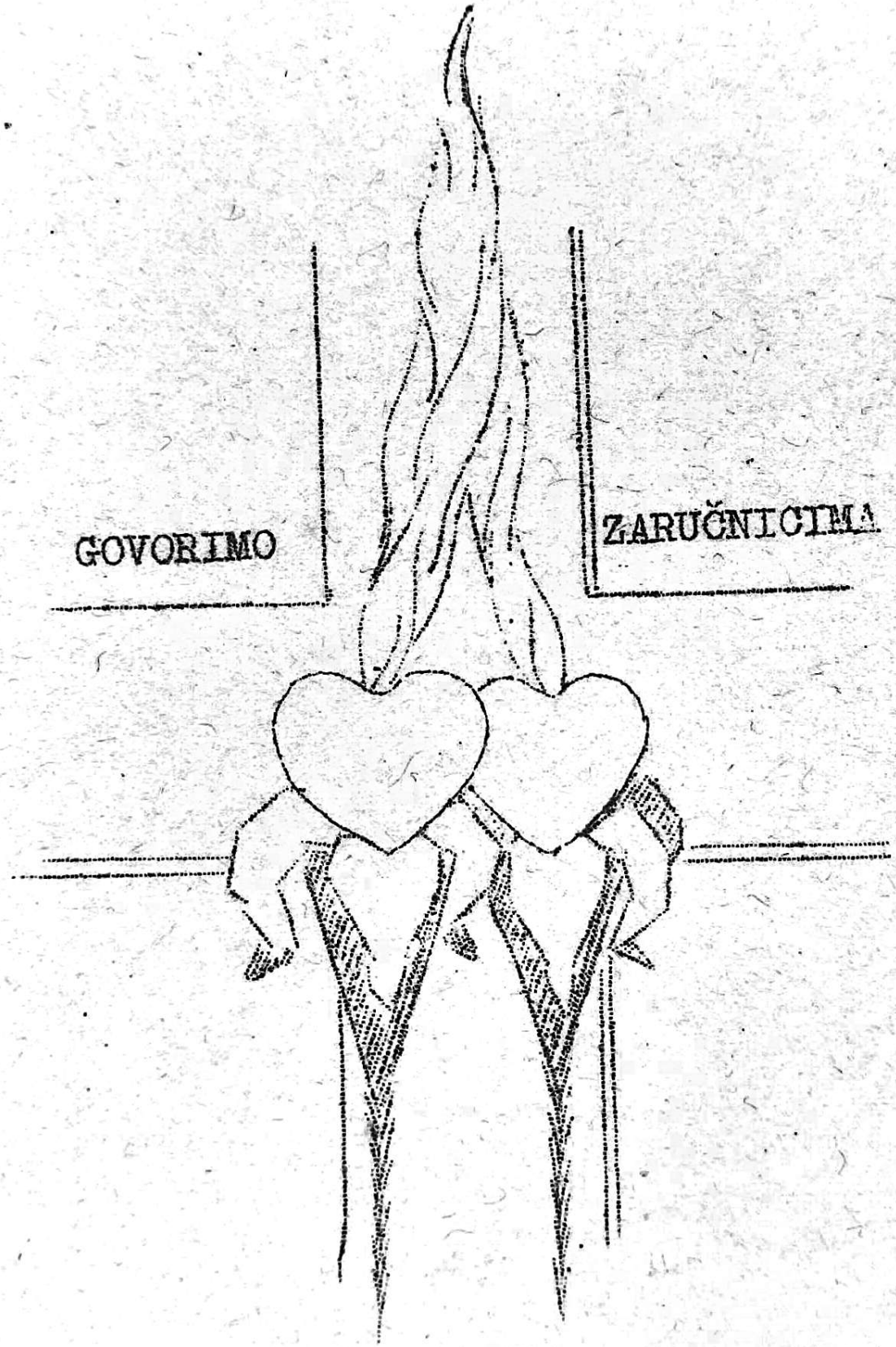

ĐAKOVO
1959.

GOVORIMO ZARUČNICIMA

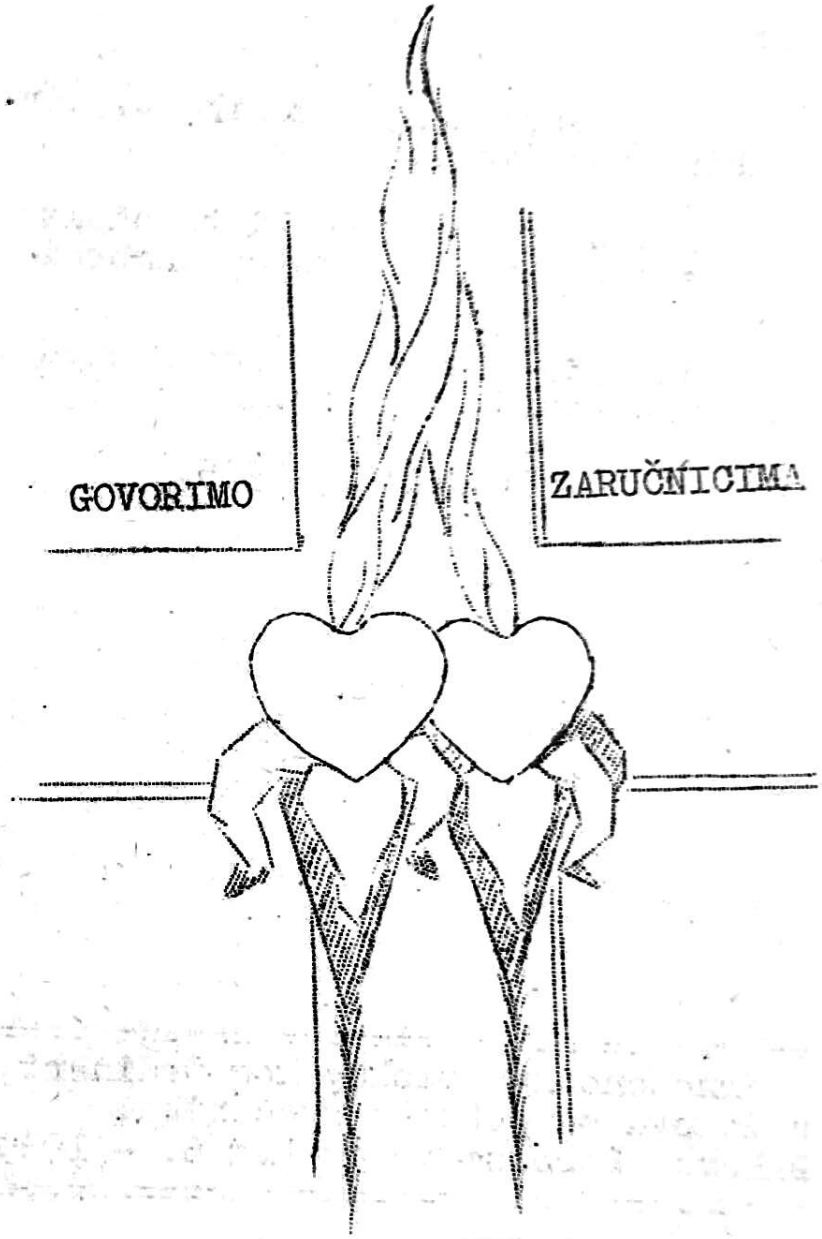

ĐAKOVO
1959.

Prema kazivanju kanonika G.Fiéveta publicirao Pierre Dufoyer.

Predgovor u obliku lista napisao je Msgr Guerrx, nadbiskup Cambrai-a.

Djelo je prevedno prema francuskom izdanju Action familiale.

Bruxelles, 1955.

==========
Umnoženo kod Biskupskog Ordinarijata u Đakovu za potrebe svećenika.
Đakovo, Strossmayerov trg 6. - 1959.-
==========

Opet knjižica o pouci zaručnika : Kod nas ih je mnogo tiskano. Već go - dine 1880. izdaju Tomo Burcar i Mijat Stojanović: Kratak nauk o ženitbi. Od onda je izašao cijeli niz pouka za za ručnike. Svaka ima svoje karakteri - stične osobine.

Nije suvišna niti ova knjižica. Auk tor pruža metodu, kako će dušobrižnik postupati sa zaručnicima i daje mnogo praktičnih savjeta. Nije mu cilj, da u detalje obradi gradivo, koje treba reći zaručnicima. Mnogo toga i nije rečeno. Nabačene su samo misli. Način, kojim se župnik približuje mladenci - ma, u ovoj knjizi ima posebnu vrijed- nost. Vrlo je važno kako će zaručnici doći u kontakt sa svećenikom u momen- tu, kada im je duša otvorena i priprav na primiti svaki prijateljski, iskre- no prijateljski savjet i pouku. Važno je, da se zaručnici vraćaju od svog župnika zadovoljni i sretni, što ih je razumio. Sve je to na vrlo zoran i praktičan način obrađeno u knjizi, ko- ju vam pružamo.

Jasno je, da ne ćete i ne možete jednostavno kopirati, kako metodu ta- ko i pouku prema ovom priručniku. Mno- go toga morat ćete adaptirati prema svojim konkretnim prilikama. Knjiga i ma pred sobom zaručnike radnike. Vi ćete imati i zaručnike iz drugih sta-

leža, pa ćete morati ovdje nabačene misli preudešavati, proširivati i reći jezikom, kojim će vas zaručnici razumjeti. I gradivo, koje je u knjizi samo u glavnim obrisima obrađeno, morat ćete novim gradivom proširiti prema svojim konkretnim okolnostima. Plan gradiva, koji je obrađen u ovoj knjizi, izgledat će vam možda oskudan, zato ćete ga mijenjati i proširivati, a možda i skraćivati, ako to bude potrebno.

Za ž votno zvanje priprava traje tri, pet, deset i više godina, a za roditeljsko zvanje, koje je toko uzvišeno, priprava često puta traje samo jedan do dva sata. Zaručnici moraju naći vremena, da kroz nekoliko tjedana dolaze na pouku svome župniku. A župnik opet mora naći vremena, da ga posveti onima, koji će biti osnovne ćelije njegove župe. Treba svakako nastojati, da se pouka ne svrši s jednim ili dva sata. Treba je proširiti. Zaručnici bi morali od jedne do druge pouke razmišljati, o onome što su čuli i iskreno se sa svojim župnikom porazgovoriti o svim problemima, koji ih čekaju u njihovom budućem životu.

Knjižicu treba polako čitati, možda i više puta pročitati. Svoje dosadašnje metode uskladiti s metodom, kako je izložena u ovoj knjizi, a ako je potrebno i sebe korigirati, prema sebi biti otvoren i kritičan, pa će uloženi veliki napori donijeti ploda.

Nadbiskupija u Cambrai-u

30. srpnja 1954.

Dragi gospodine dekane,

kroz više godina pratio sam živim zanimanjem Vaše pastoralne napore, što ste ih ulagali oko priprave zaručnika za brak. Plodne rezultate vašega rada poznajem i cijenim. Želio sam, da bi Vi svoja iskustva i drugima priopćili. Ispunjate moje želje ovom knjigom, koju izdajete.

Stil Vam je sočan i živahan. Profinjena i duboka psihologija odražava se na stranicama ove knjige. Sve što je napisano, teološki je ispravno i slaže se s direktivama, koje je izdao episkopat. Sve u svemu, Vaš je rad izvrstan, a napisano djelo živo i privlačivo. Mnogima će svećenicima u ovoj grani pastoralnog rada, u pripravi za brak, ova knjiga biti koristan vodič. Vaš je posao bio veoma potreban a vaš zadatak, koji ste si postavili vrlo delikatan, jer hoćete mlade ljude pripraviti za život, za život u kršćanskom braku.

Ovo djelo, koje Vam je povjereno, da ga izradite, želio bih, da ga iznesete kao predsjednik komisije za pastoralne probleme. Vaša knjiga će pokazati da ste vješt radnik i da imate takta s vjernicima našeg vremena. Vi pružate plan pouke za zaručnike, a što

je još vrednije, Vi pružate metodu.

Čestitam Vam, gospodine dekane, i želim, da se Vaša knjiga što više proširi. Ujedno Vam šaljem svoj očinski blagoslov

+ Emile Guerry
nadbiskup u Cambrai-u

+
+ +
+

P R E D G O V O R

U naše vrijeme, kada je obitelj kompromitirana, brak poljuljan i diskreditiran, svi oni, koji bi htjeli spasiti ognjište i obnoviti obiteljske kreposti, gledaju na Crkvu.

Crkva si je potpuno svijesna svojih dužnosti.

Bog je odredio, da Ona obnovi obitelj u svom prvotnom dostojanstvu, da uspostavi bračne zakone, da brak uzvisi na sakramenat. Ona nije nikada zatajila svoju misiju.

U novije vrijeme u svijetlu papinskih enciklika, Crkva je na poseban način svijesna svoje odgovornosti.

Teološki i pastoralni studij se znatno proširio.

K tomu su slijedila i iskustva.

Svatko zna, da je daljnja priprava za brak neophodno potrebna. Mladež, koja je odgojena u Istini, u poštivanju samih sebe, u disciplini, u razumijevanju duha žrtve, u ljubavi i vjeri ; bit će, što je razumljivo, više pripravna za bračni i obiteljski život , više sposobna, da ispuni dužnosti svoga života. Na ovom se području ne može improvizirati.

Mnogi od naših suvremenika nemaju uvjete za ovakav život, jer žive lagodnim, sebičnim, amoralnim i nedisciplniranim životom.

Da li ih je ipak moguće istrgnuti iz ovakva stanja?

Katolička kolektivna inicijativa mogla bi pozvati u pomoć specijaliste, (liječnike, primalje i iskusni oženjeni svijet), mogla bi stvarati pravu klimu oko obiteljskih problema, mogla bi nešto učiniti, da se promijeni spomenuto stanovište i omogućiti dublju formaciju.

Danas je to privilegij rijetkih velikih centara. Ipak mora postojati formula po kojoj će se uređivati buduć-nost bračnih zajednica.

Dijeceze su organizirale duhovne vježbe za zaručnike. Dakako, da u njih ulaze samo katolici, koji prakti-no provode duhovni život. A što je s drugima?

Svećenici su počeli kolektivno pripravljati mladež za brak. Okupljali su zaručnike, koji će u onom mjesecu sklopiti brak i s njima ostvarivali u širokim potezima svoj program.

Ali zaručnici su rijetko slobodni, da baš dođu svi u određeni dan i određeni sat. U praksi se pokazalo, da je teško prilagoditi ovu pouku za tako različito slušateljstvo.

Kako bi trebalo govoriti, da svi shvate?

Mnogi svećenici, koji razumiju iznimnu vrijednost zaručničkog vremena za sticanje milosti, htjeli bi ovo

razdoblje iskoristiti u najvećoj mjeri.

Oni znaju, da se takav odgoj naposo u širokim narodnim slojevima, ne obavlja pomoću knjiga, nego osobnim kontaktom. Svećenici bi htjeli govoriti i znati, što treba tom zgodom reći i znati, kako treba reći.

Radi njih je i napisana ova knjiga. Nisam imao namjeru, da im dadem recept, nego da im povjerim iskustvo, koje je imalo uspjeha. Svaki će svećenik morati sam iskušati ovaj rad prema svom temperamentu, prema svojim posebnim darovima, s uvjerenjem, da je svijestan svoje misije, koju mu je povjerila Crkva.

Kome se sve obraćamo?

Obraćamo se onom velikom mnoštvu mladeži, koja je krštena, koja je primila prvu svetu Pričest i svečanu sv. Pričest, koja je kako tako sačuvala svoj vjerski život, i koja hoće, da se vjenča po propisima svete Crkve.

Kako ćemo s njima postupati?

Strpljivo. Mladež ne smije osjetiti, da svećenik svoj posao obavlja, kao da je na nj prisiljen. Svećenik mora poznavati zaručnike, koji k njemu dolaze, a mora poznavati i njihove poteškoće, jer će im morati tumačiti, kako će ih svladati, što će raditi i kako će živjeti.

Svećenik ne smije biti p r e v i š e sa zaručnicima familijaran. Neka ne misli, da će svoje slušače osvojiti jovijalnošću ili lakrdijaštvom. Ako tako nastupi, postići će baš protivno. Zaručnici od svećenika očekuju mnogo više, imaju pravo.

O z b i l j n o - bez neke tragične maske, nego svijesni, kako je važan čin, kojim njihovi slušači počinju novi život.

S r d a č n o. Zaručnici moraju osjetiti, da je svećenikov interes za probleme njihova života (posao, stan, materijalna priprava za dan vjenčanja) isti takav kao i njihove duhovne potrebe. Zaručnici moraju osjetiti, da je taj interes izražaj svećenikovog prijateljstva i iskrene simpatije.

Naš jezik

Svakom je shvatljivo, da moramo sa zaručnicima, koje poučavamo, govoriti kao sa sebi ravnima i pri tom upotrebljavati jednostavne riječi, koje će oni razumjeti.

Svećenik treba zaboraviti na svoj skolastički rječnik, na učene i apstraktne izraze.

Mi smo često puta nespretni i nepodesni za rješavanje najosnovnijih životnih problema i ne uočujemo potrebe svoje braće.

U poučavanju trebamo polaziti od činjenica, da dodjemo do principa i da njih naglasimo. Pokušajmo stvarati dijaloge, u kojima će jedan razvijati ideje i planove, da uvjeri drugoga.

Svi želimo, da bitne stvari svoje pouke osvijetlimo kojim primjerom.

Nekada nisam bio pristaša ove metode, ali sam u praksi opazio, da moji zaručnici savršeno pamte jedino primjere. Ako je primjer bio izabran sa zgodnom primjenom, tada je bilo uspjeha. To je uostalom evanđeoska metoda.

S ovim u vezi treba:

U svijest zaručnika dozvati svu odgovornost bračnog života.

Pozvati ih, da uvedu Boga u svoj život.

Pomoći im, da savjesno vrše svoje staleške dužnosti.

Pripraviti ih na primanje sakramenata i na pravi kršćanski život.

Svaka će od ovih točaka dati temu za naše razgovore.

N.B. Pouka treba biti:

Više psihološka, nego logična;

više uvjerljiva, nego zaokružena - potpuna.

Činjenice, koje spominjemo, istinite su. Sabrane su iz sjećanja 25- godišnjeg rada i polako slagane. U nijednom slučaju ne otkrivaju ispovjednu tajnu.

Crkva je uvijek brižno bdjela nad svetom ustanovom braka. Na početku ljudskog roda Bog je ustanovio brak u raju zemaljskom, a Krist ga je u Novom Zavjetu podigao na dostojanstvo sakramenta. Dostojanstvo sakramenta Krist je izabrao, da brak ne bude izvrgnut opasnosti nepoštivanja ili nevaljanosti, i tako je Krist pružio prikladno jamstvo da se sačuva njegova svetost...

Zaručnici, koji pristupaju u brak, a ne drže se propisa, koji je Crkva brižno postavila, čine teški prekršaj prema sakramentu, a svoju dušu nagrđuju teškim grijehom. Crkva je sve svoje odredbe postavila u vidu, da zaručnici mogu sklopiti dopuštenu, a napose valjanu, kršćansku ženidbu i da tako postanu sposobni primiti i obilne plodove sakramenta - sakramentalne milosti.

Službenici Crkve, koji bi dopustili, da zaručnici uđu u zabranjenu ženidbu također bi sudjelovali u ovom teškom prekršaju i u ovom teškom grijehu. Službenici Crkve teško zanemaruju svoju dužnost, koja im je povjerena, kad ne bi brižno bdjeli da se sklopi ženidba, koja je u skladu s propisima svetih kanona.

Crkva je radi toga povjerila pastirima duša zadaću, da svoje vjernike

pouči o odredbama, koje je postavila sveta Crkva i da brižno provedu izvide u određeno vrijeme tako, da se ništa ne dogodi, što bi bilo u protivnosti sa sklapanjem braka. A ako dušobrižnik naiđe na stvarne poteškoće, ta da mora odlučno upotrijebiti sve sredstva, da se poteškoće uklone ili zaručnicima ne dopustiti sklapanje ženidbe, koja ne bi bila valjana.

(Sacrosanctum 29.6.1941.)

"Sve što činite mojim najmanjima, meni činite" (Isus Krist)

"Postao sam svima sve, da uzmognem sve spasiti" (Sv. Pavao)

"Ja poznam svoje ovce, a one poznaju mene... imam i drugih ovaca... i njih treba da dovedem..." (Isus Krist)

1.Budi pripravan primiti zaručnike u vrijeme, koje je njima najzgodnije.

2. Pojednostavni pouku.

3. Pazi; četiri su točke važne: sloboda; vjernost; nerazrješivost; plodnost.

4. Prije braka potrebna je poukа i priprava.

5. Nastoj, da se ženidba što prije sklopi.

KAKO ĆEŠ PRIMITI ZARUČNIKE?

Budi pripravan primiti zaručnike, kada je njima najzgodnije i kada su slobodni.

Svima mora biti poznato, da župnik prima i poslije 18 sati.

Neprestano treba objavljivati, da da su se zaručnici dužni najaviti svo me župniku barem mjesec dana prije vjenčanja.

\+

\+ \+

Zvoni!

– Hvaljen Isus!

– Učite! Vi sigurno dolazite radi.

...

– Vjenčanja.

– U to nisam ni čas posumnjao. Sjedite. Za čas ću se vratiti. Čeka me stranka u uredu. Ne će biti dugo.

(Sjeli su. Prikučio sam im nešto za čitanje, da budu strpljivi. Ne bih htio iskušavati njihove živce).

– Učite djeco. Sjednite. (Možda je bolje, da župnik ne sjedne za pisaći stol u župskom uredu. Treba jednostavno sjesti pokraj njih).

– Vi se želite uskoro vjenčati?

– Za mjesec dana.

– Tako je najbolje. Imate li sa sobom svoje dokumente? (Sada počinje detaljni pregled dokumenata).

- Gdje ste kršteni... Krizmani ... Nadnevak, mjesto... Bože, kako to izgleda kompliciranо! Sva je sreća, da se ne morate vjenčavati svaki dan!

(Oni su bili uvjereni, da je sve to vrlo zamršeno. Tako su im i govorili. Imaju oni znance, koji se baš radi toga, ne će upuštati u sve te formalnosti. Žive zajedno, dosta dobro. To je najjednostavnije. Moji su zaručnici ipak pripravni učiniti sve što je potrebno).

- Eto, sve je u redu, ili će uskoro biti sve u redu...

(Dolazi kanonski postupak. Ove riječi vuče učeno. Zato ih i ne ćemo u potrijebiti u ovom obliku. Govorit će mo jednostavno i shvatljivo).

- Odgovorit ćete mi na nekoliko pitanja, koja vam moram postaviti. Odgovor ću vam zapisati. Pitanja se tiču vašeg budućeg braka.

(Po kanonskim propisima zaručnike moramo ispitivati odijeljeno: posebno zaručnika, posebno zaručnicu. To je često vrlo delikatan posao. Neki zaručnici ne vide, zašto je to tako potrebno. Neki će i protestirati i reći, da oni nemaju nikakvih tajni, neki će možda i odbiti, da ostanu sami, ili da nasamo puste drugu stranku. Treba zato vrlo razborito postupati, ali i vrlo jednostavno.

Ako smo zaručnike srdačno dočekali

i primili, tada će sve ići lagano. Zamolit ćemo, da najprije izađe zaručnica, a zaručnika ćemo zadržati. Kad je odgovorio na postavljena pitanja i kad je vidio, kako je sve to jednostavno, tada će se bez protesta povući i rado će nam povjeriti na ispitivanje svoju zaručnicu.

- Ispit treba da utvrdi identitet, slobodno stanje, tada ćemo postaviti nekoliko važnijih pitanja o slobodnom pristanku na brak, o obvezama u braku - ovo pitanje treba u glavnim potezima nastumačiti, da odgovor bude što točniji.

- Zar ne, vi slobodno ulazite u ovaj brak? Nitko vas nije prisilio na nj?

- Napokon, vi se volite, zar ne? Bi li se vi vjenčali s ovom djevojkom, kad bi morali za nju čekati?

- To se zna, čekao bih.

- Dobro.

- Kako vi shvaćate brak? Zar ne, samo jedan muž i jedna žena. Drugim riječima, hoćete li biti vjerni svojoj zaručnici?

- To je jasno, kad ju volim.

- Vi želite, da se vaš brak ne može razrješiti? Vi se, zar ne, ne ćete rastati, ako dođu i teži časovi u vašem životu?

- Ne, nikada.

- Zar ne, da vi znadete, da je Bog ustanovio ženidbu zato, da se obnavlja

ljudski rod. Otvoreno ću vas pitati : vi želite obitelj s djecom?

(Ako je župniku uspjelo, da pobudi interes... tada će zaručnik početi povjerljivo iznositi svoju nutrinu. Možda će reći: Ne bih baš odmah,da imam djecu, ili će reći: neka ih ne bude previše... Svakako je dobar znak, kad je počeo govoriti i kad je počeo izno siti svoje misli. Još nije došao pode san momenat za kakvu moralnu pouku... Župnik će dalje nastaviti...)

- Sada nemojmo o tome, nego moram vas pitati, želite li imati djece?

- Kako ne!

-Dobro.

- Da li vam je poznata nauka Crkve o pravima i dužnostima o braku?

(Na ovo je pitanje često puta te - ško odgovoriti. Zaručnici se boje rijeći: dužnost. Izgleda im previše uče na. Ne usuđuju se potvrditi, jer ne znaju opseg ovih pojmova).

- Ja sam mislio, da vam je nauka sv. Crkve poznata. Ali, ako vam nije, kasnije ćete je upoznati.

- Eto tako, sada smo mi gotovi.

Mladić će izaći ozbiljan, možda sa smiješkom. On je s uspjehom položio ispit. "Uđi!" reći će zaručnici,da je ohrabri. I s njom je brzo gotovo, pa su opet pred župnikom zajedno.

(Župnik će ostaviti stolicu uz pi-

saći stol i sjest će opet s njima, pa će prijatno dalje nastaviti razgovor)

- Eto, sve je gotovo. Malo se oteglo, ali je to bilo potrebno.

- Sigurno je, da su neka pitanja manje važna, ali su zato druga veoma važna i na njima počiva teška odgovornost. Ne znam, da li ste to zapazili. ...?

Gledajte... malo prije sam vas pitao, da li ulazite u brak slobodno i svojevoljno. Vi ste se smješkali i mislili: pa zar može biti drugačije.

Htio bih vas samo upozoriti, kako Crkva visoko cijenu slobodu bračnih drugova. Kad vi ne bi bili slobodni , kad bi jedno od vas prisililo drugo , da protiv svoje volje pristane na brak, takva bi ženidba bila nevaljana. Čuje se koji puta, da sv. Otac Papa može poništiti ženidbu. To je krivo. Valjanu ženidbu nitko ne može poništiti. Ali papa može proglasiti, da je neki brak nevaljan. Zapravo to i nije bio brak. Manjkala je bitna o - znaka, a to je sloboda pristanka.

- Vi ste obećali, da ćete međusobno biti vjerni jedno drugome. Pa ipak ... Vidimo u tolikim brakovima neprilike i nesreće radi bračne nevjere.Za to, eto, Crkva upozorava, da međusobno obećanje vjernosti spada na bit ženidbe i da ženidba traje do smrti.

- Vi obećajete, da se ne ćete rastaviti. Ima ih, koji će reći: možemo pokušati, pa ako ide ostat ćemo zajed

no, a ako ne rastavit ćemo se. Kod kršćanske ženidbe nema pokušaja. Ako se postavi mogućnost: "Vratit ću se mami, ako ne: ide...," tada obećanje nije ozbiljno ni dostatno.

- Vi napokon obećajete, da želite imati djecu, ako vam ih dragi Bog udijeli. Dobro. Gledajte, Crkva nije nikad rekla, da ih morate imate dvanaestero u deset godina, nego ženidba se sklapa, da se rađaju djeca, to je vaša i dužnost, kada namjeravate sklopiti ti ženidbu, da želite imati djece.

Eto sve sam vam izložio jednostavnim riječima. Zar ne, vi ste me razumjeli? Prihvaćate li sve ovo?

- Da da, jasno, prihvaćamo.

- Podjimo, da sada potpišete, što ste obećali.

(Svako od zaručnika stavlja svjesno i svojevoljno svoj potpis. Sa zaručnicima treba postupati obzirno i lijepo, da otiđu s uvjerenjem, da se s njima postupalo kao s prijateljima).

* * *

- Oprostite, samo još jedan čas. Bit ću kratak. Razgovarali smo o pravima i dužnostima u braku.

- Zaboravio sam vam reći glede vjeronauka. Ne će to biti nikakav ispit. Zar ne, tako je bolje.

- Ipak, vi ćete doći, da se malo porazgovorimo. Ništa ne ćete morati učiti napamet. Razgovarat ćemo slobodno i jednostavno kao i danas. Zar ne, da vam to ne će biti nezgodno?

- Ne, ne!

Vidjet ćemo se dva tri puta prije vašeg vjenčanja.

Treba razborito postavljati zahtjeve, da se ne preplaše. Mogao bi se odmah otkriti i točnije označiti plan vjerske pouke.

- Kad bi se dakle opet mogli vidjeti? Što brže, tim bolje... Nemojte zatezati i odgađati do zadnjeg tjedna. Tada ćete imati dosta posla i brige oko pripreve za vjenčanje.

- Dakle? Slijedećeg tjedna? Koji dan? Koji sat? Recite samo, kada vam je najzgodnije, ja ću svoje poslove tako urediti, da budem u to vrijeme slobodan.

(Dan i sat su uglavljeni. Ustaju i opraštaju se. Dao sam im knjižicu o braku: Vama, zaručnici... Tajna bračne sreće ili Muž i žena ili koju drugu).

- Ovih dana to pročitajte. Vidjet ćete, knjižica je vrlo interesantna.

(Gotovo se uvijek dogodilo, da su je oboje pročitali. To su priznali, kada da su se vratili. Teren je pročišćen).

Dok izlaze:

- Od danas, pa kroz mjesec dana, naći ćemo se nekoliko sati zajedno. Uvjeren sam, da to za vas ne će biti izgubljeno vrijeme. Ženidba je vrlo ozbiljan posao. Morate se za nju pripraviti. Nažalost, ljudi često nemaju za to vremena, ne misle na to, a mnogo puta nemaju ni prilike za pripravu.

Vama se pruža prilika. Ja nisam toliko bogat, da bih vam mogao pokloniti kakav skupi vjenčani dar, ali vam za to mogu dati svoje vrijeme kroz nekoliko večeri. Ako vam uzmognem pomoći svojim savjetima i prijateljskom susretljivošću, da savijete lijepo katoličko bračno gnijezdo, bit ću jako sretan. Dakle, pristajete li?

- Da, da!

- Doviđenja uskoro ... Molit ću se za vas. Zbogom!

(U mrak je utonuo par mladenaca, koji su ostavljali župski ured i međusobno govorili: "Zar ne, župnik je vrlo simpatičan, zgodan je, ne bi ni mislili.")

Most je spušten. Led je probijen... Može se početi s poukom.

Agnosce o Christiane dignitatem tuam. (Sv. Augustin)

Rastaviti se od Boga, za čovjeka znači njegovu vječnu propast. Čovjek ima sposobnost, da živi božanskim životom, ali i sposobnost, da se isključi iz ovog života. Čovjek, koji se isključuje iz zajednice i čovjek, koji odbacuje božanski život u sebi, uspinje se na vrhunac svoje bijede i vječne smrti. Ne propada samo radi toga što se povezao sa stvorovima, sa svijetom, za zemlju, nego radi toga, što je prekinuo sve veze s božanskim u sebi, što je prekinuo s milošću, koja ga veže s Bogom. Može se dogoditi, da je u isto vrijeme čovjek propao za Boga, i da je u isto vrijeme postao za svijet nešto veliko. Živimo u vremenu, koje je izgubilo smisao za božanske stvari, ali i izgubilo shvaćanje razloga za svoj pad. Čovjek ne pozna svoju bijedu, jer ne pozna svoju veličinu. Bog je svojim djelom čovjeka prihvatio i otkupio po Kristu. Čovjek je pozvan, da živi i suučestvuje u životu Presvetog Trojstva, on je otkupljen po utjelovljenom Bogu, on je s Bogom najuže baš po svemu povezan.

. . . . . .

========== ==========

- Bog. Njegovo m sto u našem živo-
tu.
- Kako ćemo Mu p ći?
- Moliti znači r govarati s Bogom:
molitva Crkve
osobna molitva
zajednička molitva.
- Vjera ... Nad ... Ljubav ...

========== ==========

U ŠKOLI VJERE, NADE I LJUBAVI

Evo mojih posjetilaca. Bili su točni. Vjerno su se držali obećanja. Svaka im čast!
- Naprijed!

(Njihovi su koraci bili ovaj puta odlučniji i njihov pristup otvoreniji. On je stavio svoju torbu na pod pokraj sebe, a rukavice i kapu na stol. Sjeli su, a da nisu ni ponuđeni. Osjećaju se kao kod kuće.)

- Gle, već je prošlo osam dana?
- Da, prošlo je.

(Upitao sam ih o svemu, što se ovog tjedna dogodilo, napose sam se zanimao za njihov stan, kojeg su si pripravljali. Zar ne, sretni su oni, koji si mogu savijati i pripravljati gnijezdo! Nekoji su mi znali donijeti čak uzorke boja, kojima će biti obojene njihove sobe... Ružičasta će biti soba za dnevni boravak, to je boja vedrine, modra će biti u spavaonici, to je boja intimnosti. Sve mi oni to povjeravaju, jer računaju više na moje prijateljstvo, nego li na moj ukus, zato ovim pojedinostima treba pokazati što više pažnje. I sam sam u tom mnogo naučio. U ovoj školi stekao sam po uku, kako treba voditi kućanstvo i kako bi trebalo kuhati.)

- Po svemu ovome vidim, da se vi ozbiljno pripravljate za vaš brak. Ima i druga priprava, kojom se moramo pozabaviti. Nemamo mnogo vremena, zato ćemo sve vrlo ozbiljno shvatiti. Zar ne

- Da!

(Ovdje treba smjelo navaliti. Govorit ćemo im o Bogu, o životu po vjeri, o Bogu u njihovom životu. To su teme koje će vjerenici rado slušati i prihvatiti. Da oni od svećenika drugo i ne očekuju. Sve treba usredočiti na ono, što je bitno. Treba ih upozoriti, kako će u život provesti vjeru, nadu i ljubav.)

- Mladiću ... bi li mi znao odgovoriti, tko si ti, kad sebe promatraš sa stanovišta vjere?

(Najprije se na nj obraćam. On je glava buduće obitelji, zato njemu i pripada čast, da ga prvoga oslovim. Često je puta on smeten i ne zna, što bi odgovorio. Zato mu treba pomoći.)

- Vjeruješ li ti? Vjeruješ li u Boga, Krista... u Crkvu?

(Vrlo je važno povezivati Krista i Crkvu!)

- Vjerujem!

(Gotovo svi tako pozitivno odgovaraju. Ako bi koji negativno odgovorio,

trebat će se s njim vrlo ozbiljno pozabaviti i dalje s njim razgovarati s poštovanjem. Treba nastojati saznati, kada i zašto je izgubio vjeru. Ovo su vrlo rijetki slučajevi.)

- Da li ti kadgod misliš na Boga?

(Redovito će odgovoriti klimanjem glave i tim potvrditi ili zanijekati.)

- Da li se kadgod moliš? Koliko puta? Kada?

- Kad sam u stisci.

(Nemojmo ga za to koriti.)

- Pa što govoriš, kad moliš?

- Molim molitvu...

(On je smeten, pa dalje ne insistiraj.)

- A vi gospođice?

(Nju treba počastiti s istim pitanjima. Njenog će zaručnika vrlo veseliti, ako se i ona bude smela. Sve brzo prijeđimo, da se ne zastraše i da ne budemo indiskretni. Tako stičemo povjerenje. U praksi ćemo redovitò doživjeti i vidjeti, da Bog nije prisutan u njihovom životu.)

- Ideš li na Misu? A vi?

- Išao sam još neko vrijeme poslije svršetka škole. Pa i poslije katkada, a onda... onda sam prestao.

- Kad si prestao ići na sv. Misu?

- Kad sam primio posao.
- Šteta. To je baš bilo vrijeme, kad si trebao jakosti po sv. Misi, da se uzmogneš održati.
- Zar ne,već je prošlo više godina, kako si se zadnji puta pričestio?

(Priznat će prije deset, dvanaest godina, ko i puta i manje... ali.)

- Dobro .. Vi ste mnogo toga p opu stili, ali možda to nije vaša kri nja.
- Vi ste vjernici, ali ne vršit e svoje vjers e dužnosti.
- Istina je..., (smiješe se.Tvr i nja je točn , pa im se i odgovor s ri- da. Imaju u isak, da sam ih razumi ..)
- Zar vi držite, da je to pravilno ...? (Oni se uozbiljuju.)
- Pa znamo, da to ne valja.

(Sada počinje pouka o Bogu.Kako se Bog očituje stvorovima, kako je svagdje prisutan i koje su naše dužnosti prema njemu.

O svemu ćemo govoriti prema nadahnuću, koje će nadolaziti uzimajući u obzir dobro mladenaca, njihov stalež i njihovo raspoloženje. Ne treba tuma čiti na dugo i široko.)

- Ako vjeruješ u Boga, tada je potrebno, da mu to i kažeš. Kad se nekoga voli, tada se to ne prešućuje,Pa i od kuće prije nego pođeš na poči-

nak, ti sigurno sve pozdraviš. Bio bi najveći neotesanac, kad to ne bi učinio. Ako Boga ljubiš, treba da mu to i kažeš. Zar ne, da ti svoju zaručnicu voliš? Kad bi ju iz bilo kojeg razloga sada prije vjenčanja morao ostaviti na dva tri mjeseca, zar joj ne bi pisao?
- Pisao bih joj, to se razumije.
- Često?
- Svaki dan.
- Zašto?
- Zato, jer ju volim.
- Dobro si shvatio. Ali zamisli,da joj kroz tri mjeseca nikako ne pišeš, zar bi ona bila zadovoljna?
- Ne bi.
- A onda, kad se budeš vraćao, da joj samo brzojaviš: dolazim vlakom sutra u 2o sati i 15 minuta, zar bi ona izašla, da te dočeka?
- Možda...
- Zar ti misliš, da bi te dočekala bez predbacivanja?
- A, to ne.
- Zar ne bi zaslužio, da ti prigovori i da te izgrdi?
- Bi.
- Ona bi ti rekla: zar te nije stid. Pustio si me, da te tri mjeseca čekam, zar nisam zavrijedila, da mi pošalješ makar kakvu vijest o sebi? Ili si me možda zaboravio?
- Nisam.
- Zar me više ne voliš?

- Volim te, mislio sam na tebe.
- Ti si tamo sebi drugu našao?
- Ma nisam.
- Tko bi ti vjerovao?

(Zbilja bi bilo nepojmljivo, pusti ti ženu, koju voliš, da tri mjeseca čeka vijesti od tebe.)

- T. veliš, da vjeruješ u Boga - a da se nikada s njime ne razgovaraš. Ti možda na nj koji puta misliš, ali mu se ve godinama ne moliš. To nije u redu. Možda više i ne znaš molitve? A Vi?

- pet ih možete naučiti. Kako je to li epo, kada se sve ono, što govorimo bogu, razumije... Tako eto: Zdravo Ma jo... počinje s pozdravom djevici. na to i zaslužuje. Ona je bila najljepša, najčistija među svim ženama. Sjećate li se, da govorimo: "... moli za nas grešnike..." Tko su ti grešnici? To si i ti i tvoja zaručnica, i ja i svi ljudi. Svi smo jadnici grešnici. Potrebno je, da se ona za nas moli... i sada i... na čas smrti naše, a osobito sada... Tako i "Oče naš ..." treba moliti s razumijevanjem.

(I "Oče naš" treba im rastumačiti)

- Vi napokon možete Bogu reći i drugo, što vam je na duši. Koji puta je tako i bolje, jer kad Bogu govorite svojim riječima, tada ste iskreniji i govorite onako kako u svojoj dušu proživljujete i shvaćate. Poznavao sam

jednog mladića, koji se obratio, a prije je bio vođa svoje ćelije. Bilo mu je 24 godine. Bio je, istina, kršten, ali o Bogu nije znao ništa. Htio je postati pravi kršćanin. Nisam to požurivao, jer sam se bojao, da ne će ustrajati. On se već davno htio ispovjediti. Vježbao sam ga u strpljivosti, ali sam jednog dana ipak popustio. Povjerio mi je cijeli svoj život. Ništa mi nije rekao, što već prije nisam znao. Morao sam mu pomoći, da ostane vjeran, a prije svega, da se pokaje za svoje grijehe. Nažalost, on nije znao ni jedne molitve. Tada sam mu rekao: "Dok te ja budem u ime Kristovo odrješivao od grijeha, ti ga tiho u sebi zamoli, da ti oprosti." I ja sam počeo: "Dominus noster..." A on me uhvatio za ruku i upitao me: "Bi li ja to mogao i glasno reći?" Prihvatio sam, a da nisam znao, što namjerava govoriti. Ja sam ponovno počeo: "Dominus noster..." A on će gledajući u križ: "Bože, ja sam gad." Ponovio je to nekoliko puta, tako da sam se zbunio i nikako se nisam sjetio riječi odrješenja na latinskom jeziku. Bio sam potresen do dna duše, pa i danas, kad na to mislim. U nijednoj molitvi za pokajanje, koju sam znao napamet ili koju sam negdje pročitao, nije bilo toliko kajanja, kao u ovim njegovim riječima... Ovaj grubi izraz bio je - iskreno pokajanje. Bilo je žaljenje radi grijeha, što više izražaj ljubavi

prema Bogu. Eto, vidite, može se moliti svojim riječima onako, kako osjećate i kako znate, bez nekih naučenih ili pročitanih molitava. Na koncu, da vam ispripovijedam, što sam se sjetio o Arturu i Ivanki. On mi je pripovijedao: "Uvečer, prije nego što će poći na počinak, prekrižio bi se i rekao : riječi se mijenjaju prema inteligenciji, važno je, da se navede primjer) Zbogom, dragi Bože. Prečasni mi je reka , da Ti kažem zbogom. Ja Ti ne znam mnogo govoriti, ali mi je žao, što sam Te oliko puta zaboravljao, žao mi je rad mojih grijeha, kojima sam Tebe vri eđao. Ja nisam nikakav svetac. Ipak se nmjeravam popraviti, želim osnovati kršćansku obitelj. U mojoj obitelji ne ćemo Te zaboraviti. Pomozi nam, blagoslovi nas, mene i moju zaručnicu. Marijo, moli za nas ovih nekoliko nedjelja, da se dobro pripravimo za ženidbu. Amen.

Sutra ćete dragom Bogu govoriti drugim riječima i moliti ga za nešto drugo...

Glavno je, da se naučite govoriti Bogu i da ga se svako jutro i svaku večer sjećate.

Možete se pitati i čemu to?

Vi ste sigurno već vidjeli kad kapa plje voda. Kap po kap pada i uvijek na isto mjesto. Nakon godinu dana vidjet ćete, da su kapi izdubile cijelu

udubinu...

Tako to biva i s vašom molitvom, ako ju svake večeri molite. Ona, malo pomalo, stvara od vas prave kršćane . Dajte, pokušajte.

(Nad ovim elementarnim otkrićem, oni su često puta tako smeteni, da je dobro i po drugi puta zapitati, hoće li pokušati.)

- Dakle, hoćete li?

- Možemo pokušati (obično odgovara zaručnik.)

Možemo ih upozoriti, da i svakog jutra prikažu Bogu svoj posao preko dana, pobuđivanjem nove nakane.

- To nije odviše teško. Pa onda, vidite, čovjek će imati obitelj kakvu je i zaslužio. Ako vi unesete u svoju obitelj zdravlje, snagu, zaradu, osjećaj, vjernost, mnogo ste učinili. A ako donesete još nešto veće, ideale , duhovne vrednote, Boga, učinli ste mnogo više. Razumijete li?

- Kako ne.

- E pa hoćete li pokušati?

- Hoćemo.

(Uglavnom su razumjeli, odlučili su, da će na to misliti, da će se truditi i nastojati, da im to prijeđe u naviku. Ako je očita dobra volja i plemenito srce, može se s poukom poći dalje...)

- Ja ne velim, da je sada za vas

sv. Misa samo riječ, ipak na sv. Misu treba jednog dana misliti. Teško ćete se obratiti, ako se ne budete svaki dan kod kuće pomolili. Teško da će vas molitva zanimati i da će vam koristiti, ako nemate onu nutarnju težnju za njom. Ima li što ljepše od svagdanje molitva, za onog, koji se moli, ili od nedjeljne sv. Mise, gdje ćete se u crkvi moliti zajedno sa svojim župnikom, sa svojom ženom, sa svojom subraćom radnicima... Molit ćete za kruh svagdanji, za oprošten je grijeha... Kod sv. Mise molitvom ćete iskazivati čast Bogu.

- Neću vam govoriti o sakramentima, o tome ćemo čuti kasnije. Za sada samo jedno nastojte, da Boga opet dovedete u svoj život. Treba mu reći, da u nj vjerujete, da se mnogo nadate od njegove zaštite, da ga jako volite, i da ćete ga još više voliti, kad savijete svoje gnijezdo.

- Prije nego završimo, htio bih vam ispričati jedan događaj.

Mislim, da ne ću zloupotrijebiti vašu strpljivost?

- Ma ne!

(Vidim, da su znatiželjni, a to će ih malo i odmoriti, a k tome za njih će to bez sumnje biti neizbrisiva uspomena.)

- Jednog sam dana u nekom radničkom naselju bio pozvan bolesniku. Pošao

sam. U sobi sam našao čovjeka, gdje sjedi u naslonjaču umoren i iscrpljen. Nije bio star. Bilo mu je 41 godina.

- Hvaljen Isus, kako vam je? (Govorili smo o njegovom zdravlju, a onda sam ga upitao) Vi ste me pozvali? Zašto?

- Da me ispovijedite.

- Kad bi vi to htjeli?

- Odmah. Na to već dugo mislim.

Lijepo se ispovijedio. Sigurno je bio u mladosti kršćanski odgojen. Predložio sam mu, da se pričesti. Nemojte sada, rekao mi je, jer ja bacam krv. Mislio sam, da ga je zahvatila sušica. Naskoro ću se navratiti, jer kod takvih bolesnika sve ide brzo. Dva dana kasnije pozvali su me, da hitno dođem. Puls se više nije osjetio. On je umirao. Zamolio sam njegovu ženu, da zajedno sa mnom moli. Podijelio sam mu sv. pomast. Za nj su to bili teški časovi. Ta, konac života je bio vrlo blizu. Kad sam mu trebao pomazati ruke, zamolio sam ga, da mi ih pruži. Teškom je mukom to učinio. Vidio sam, kako su dlanovi posuti žuljevima i prije nego sam ih pomazao rekao je on: "Evo ruku, koje su teško radile..."

- Radile su. Drugo i nisam činio cijeli svoj život. Odgovorio je.

Prije nego sam završio molitve, on je umro. Nisam se usudio ostaviti od boli izgubljenu udovicu, da se sama brine, kako će spremiti mrtvaca, nego

sam pozvao susjede i s njima sve uredio... Dok sam ga spremao, čuo sam, kako njegov prijatelj o njemu govori: "Moj drug dobro je odgojio svoju djecu, volio je svoju obitelj, odgojio je tolike naučnike u maloj tvornici, gdje smo zajedno radili, kupio je potkućnicu i izgradio si kuću."

Istinu je rekao: radio je. Drugog i nije bilo u njegovom životu. Lijepo je to. Kratak život, a bio je tako ispunjen. Zar i nije bilo bolje tako, nego da je pio po gostionicama i bio nevjeran svojoj ženi?

Ja sam ipak bio veoma žalostan:

- Dragi velečasni, dvadeset sam godina oženjen. Kroz gotovo dvadeset godina nisam se molio.

- Zašto?

- Kasno sam polazio na počinak. Bio sam previše umoran.

- Šteta.

- Velečasni, niti na Misu nisam išao kroz tih dvadeset godina. Nekoliko puta bio sam na Ponoćki za Božić s djecom, nekoliko puta na Ilinje, ali..

- Pa zašto?

- Nedjeljom sam uvijek nekamo izašao. A znate, kad se čovjek jedmputa odvikne...!

- Šteta.

-, Velečasni, nisam se ni pričešćivao kroz ovih dvadeset godina.

- Zašto?

- Prve godine našeg braka mislili smo na to. Ali je vrijeme tako prošlo. Kanili smo to kasnije obaviti. Kasnije smo zanemarili, a kad smo se odvikli, onda nam je bilo teško na to se odlučiti.

- Šteta!

Dobro je rekao: "Radio sam, drugo ništa i nisam činio u svom životu". A Bog? Za njega nije bilo ni mjesta ni vremena u životu ovog jadnog čovjeka. Ja mislim, da je on imao sve uvjete, da postane svetac. Bio je i vjeran muž, uzoran otac, dobar prijatelj, izvrstan radnik s mnogo ljubavi za mlađe. Ali on je zanemario ono što je bitno u životu. Šteta!

Bog sigurno nije neki policajac, koji na drugom svijetu čeka, kad umremo, da nas uhvati pa da nam kaže: " Sada ćemo se, moj dragoviću, nas dva porazgovoriti."

Ne, to nikako nije. Za tog dobrog čovjeka bilo bi dosta, da je već na početku svoga bračnog života našao jedno mjesto i za Boga, pa bi postao i uzoran kršćanin, čak i svetac. Zaista je žalosno, što je to u svom životu propustio. Vi ne ćete biti takovi. Vi ćete na Boga misliti, zar ne?

Stavite Boga u svoj životni pregram. Još ove večeri počnite.

Možda će ova večer za vas biti početak jednog vrlo lijepog života. Nemojte propustiti ovu lijepu priliku.

Bog zna, hoće li vam se još kadgod pružiti takva prilika.

- Dakle, već ćete večeras početi s molitvom?

- Hoćemo?

- Već osam dana molim za vas. Od večeras molit ćemo nas troje. (Obadvoje se smiju, vidim, da su raspoloženi, odlučili su.)

- Hajde ustanite! Za danas neka bude dosta. (Oni prihvatiše svoje stvari, bili su ozbiljni, osjećaju, da su se na nešto obvezali. Možemo ih još upitat , kada će drugi puta doći.)

- Kad ćemo se opet vidjeti?

(Ako je odgovor brz, i ako su pripravni doći bilo kada tada ste uspjeli. Ako su sporo odgovarali, tada morate biti još uvijek diplomata.)

- Hoćemo li se vidjeti u slijedeći utorak, danas tjedan dana, opet uveče kao i danas u isti sat? Utorak neka bude naš dan. Ne ćete zaboraviti? I nastojat ću, da vas slijedeći puta ne zadržim tako dugo.

Često puta će ovako odgovoriti:

- Ništa ne smeta.

- Dakle u utorak?!

- + -

"Ako je Bog vrhovno dobro čovjeka, a to se i ne može zanijekati, onda iz toga sigurno slijedi, da treba provoditi dobar život, a dobro živjeti ne znači drugo nego Boga ljubiti svim srcem i svom dušom svojom. Dalje slijedi, da ovu ljubav prema Bogu treba sačuvati čitavu i netaknutu, ona ne smije biti slomljena nikakvim iskušenjima, dakako, da se za to traži hrabrost; ona ne smije služiti nikome drugome ; jer je to pravo, koje si Bog prisvaja; ona treba biti budna u svakom času života, da je ne prevari malo pomalo laž i himba, a to od nas traži razboritost. Eto u tome se i sastoji savršenstvo čovjeka, po kojem će jedino doći do prave i čiste istine."

Sv. Augustin: "De moribus Ecclesiae" XXV, 7 br. 46.

. . . . . .

Tjelesna ljubav: plemenita je
pod kojim uvjetima?

Duhovna ljubav: sjedinjenje karaktera
sjedinjenje srdaca
sjedinjenje duša
sjedinjenje umno

Obitelj: Reguliranje poroda
problem odgoja

Preko ljubavi - poštivanje.

Sve staviti u zajednicu, da bude
jedno srce i
jedna duša.

Imati djece i dobro ih odgojiti.

U ŠKOLI MORALNIH KREPOSTI

Prošlo je osam dana.

Opet je utorak. Točno u dogovoreno vrijeme došli su zaručnici.

Radosni su, jer ovo je zadnja sedmica prije vjenčanja. Ipak izgledaju ozbiljni. Kad su ušli u župski ured, sada su već sami porazmjestili svoje stolice preda mnom. Znaju, to je njihovo mjesto.

- Eto, prošlo je osam dana?
- Da.

Malo smo vremena ustupili materijalnim pojedinostima njihovog budućeg života, zato je to stavljeno na drugo mjesto. Prvo dolazi ono bitno...

Na zgodan način treba povesti razgovor o onom, što su prijašnji puta čuli. Ovo je prilika za opetovanje.

(Gotovo ćeme vidjeti kod sviju, da su zapamtili događaje o onome, koji je "samo radio, kao da ga je rad opsjednuo.")

- Da li ste održali svoje obećanje? Jeste li molili kroz ovih osam dana ?

(Obično potvrđuju, da su molili, a mi im moramo vjerovati. Neki priznaju, da su zaboravili jedan ili dva puta. Kad ih se pita, kako su obavljali svoje molitve, mnogi opetuju molitve, što sam im govorio kao paradigmu na pro -

šlom sastanku. Odatle se vidi sva važnost pouke. Čestitao sam im i ohrabrio ih. Oni su osjetljivi, pa rado primaju pohvale, vole, da im se priznа, što su znali i na to su jako ponosni. To je i razumljivo.)

- Danas ćemo razgovarati o braku. Pa i vrijeme je, zar ne?

- Kada ćete se vjenčati?

- Za dva tjedna - obadvoje su uskliknuli s veseljem zatvorenika, koji svaki dan precrtava datum, koji je prošao na njegovom kalendaru. Dakako, da je svaki zatvorenik kod toga vrlo točan.

- Zato požurimo. E, pa, da vidimo. Na tebe se, mladiću, obraćam slijedećim pitanjem. (On se crveni, kao da se neugodno osjeća. Ipak je ponosan, da sam baš njega prvoga izabrao.)

- Zašto se ti ženiš?

(Često je veoma smeten... Nije naučio, da sebe analizira. On ne zna reći ono što misli... Treba mu pomoći, da kaže, da se ženi, jer voli jednu ženu, jer želi osnovati svoju obitelj, jer hoće imati djecc. To je uglavnom sve, ako je i dosta, pa ćemo s njime razgovarati o te tri njegove želje.)

- Ti voliš svoju zaručnicu! (Ovdje zapravo počinje prva pouka o ljubavi.)

Ne trebaš se bojati o tome govoriti. Treba, da na to budeš ponosan.

Ljudi se ne usuđuju govoriti o ljubavi, jer svi o njoj govore samo zlo.

Ti si to slušao u tvornici! Što si sve čuo, otkad se doznalo, da se ženiš? Ljudi, kao da ne mogu govoriti o ženi i ljubavi, a da ne govore koješ - kakve ludosti i prljavštine. Jadno je to!

Govore se najgore besramnosti. Čestiti ljudi šute. Dobiva se dojam, kao da je ljubav nešto, što je zabranjeno i sablažnjivo.

- Držim, da se o ljubavi može i lijepo i čisto govoriti. Zar ne, da i vi tako hoćete?

- Pa to se zna.

- Mislim, da među nama kršćanima moramo u tome biti iskreni.

Ponajprije ćemo promatrati ljubav s naravnog gledišta (fizičkoga, tjelesnoga).

(Već od početka treba gledati, kako zaručnici reagiraju. Ova zapažanja bit će nam vodič u daljnjem izlaganju. O toj će stvari lakše i slobodnije govoriti svećenik s četrdeset godina, nego li mladi kapelan.

Treba izbjegavati dvije skrajnosti: Ponajprije, da svećenik ne izgleda kao neki specijalista, koji je i previše u sve dobro upućen, jer tako bi pogriješio per excessum, a zatim treba paziti, da ne pođe u drugu skrajnost i da ne ispadne kao neki neznalica i naivčina. Treba o ovoj stvari govori-

ti jednostavno. Možda na ovaj način:)

- Čovjek i žena, koji se vole, osjećaju veliku želju, da se sjedine. To je moralno. Tako je i Bog htio, kad je stvarao prvoga čovjeka i prvu ženu. Bog je čovjeka stvorio nepotpuna, a da nađe svoju dopunu, normalno je, da traži jedno drugo biće... Ono nagnuće jednog bića prema drugome, koje se može izroditi i u razuzdanu strast, nalazi svoje normalno zadovoljenje u braku. Dakle čin sjedinjenja obiju ljudskih bića, htio je i sam Bog, jer ih je takve stvorio. To dakle ne može biti zlo, ako je učinjeno onako, kako Bog hoće.

(Ako bi zaručnici ovo razlaganje zlo shvatili - što je vrlo rijetko - možemo se zadovoljiti jednostavnom konstatacijom, da je naravna fizička ljubav prema Božjem planu uređena. To je najvažnije. Vrijeme odmiče, pa treba poći dalje i dodati:)

- Da bračni čin bude onakav, kako ga hoće Bog, treba:

1. Poštivati kod toga prirodne zakone. Učiniti sve onako, kako je Bog htio, kada je stvorio muža i ženu. (Rječe, može se i više toga reći, ali međutim bolje je biti razborit i ostati suzdržljiv.)

2. Poštivati svoga bračnog druga. I

u braku treba sačuvati stanovitu stidljivost...Jasno, ljudi nisu životinje.

3. Držati se stanovite mjere. Dubina i iskrenost u ljubavi ne mjeri se brojem vanjskih očitovanja.

4. Bračni čin izvršiti samo, ako ga hoće drugi bračni drug, da bude kao nadopuna dubokog osjećaja, a nikada ne tražiti iz sebičnosti.

Oprostite mi, što sam bio tako sitničavo točan u nabrajanju, ali vi ćete se za dvije sedmice vjenčati, pa je korisno, da u izopačenom svijetu, u kojem ćete živjeti, znadete svoje dužnosti i svoja prava kao pravi kršćani.

Idemo dalje. Ljubav nije samo ono, što se očituje na vani. Ljubav je i osjećaj.

Ljubav ujedinjuje ne samo tjelesa, nego i duše i to je ono, što si ti očekivao u času, kada si rekao da bi želio osnovati obitelj.

(Eto sada počinje druga pouka o ljubavi. Možda je to prilika, da se napravi mala studija o komparativnoj psihologiji. Treba vidjeti, dokle se kod zaručnika može poći...Međutim ovo što slijedi može se svima reći:)

Da se nekoga može ljubiti ponajprije treba uzeti ljubljenu osobu onakvu, kakva je uistinu, glavno je, da su različitog spola. Jedno je muškarac, a

drugo žensko. Kod muškarca prevladava volja, kod ženske čuvstvo; muškarac je obično realista i pozitivan tip, ženska je idealista i intuitivan tip, ona je još k tome sentimentalna. Njih dvoje rasli su i razvijali se svako za sebe kroz dvadeset godina.

Pa zar se treba čuditi, što na sve oko sebe različito reagiraju i različito prosuđuju. Ništa čudno, jer baš ovu razliku jedno i drugo iskorišćuje, da jedno drugo obogati. "Ja nemam uvijek pravo, ona nema uvijek krivo"; i jedno i drugo vidi problem pod drugačijim svijetlom. Tim bolje.

Da se nekoga uzmogne ljubiti, mora se razumjeti i otvoriti mu dušu.

Žena često teži, da se mužu dopadne i ponosna je na svoju vanjštinu i na svoj rad. Zato muškarac treba da joj znade reći: "Zgodna si, promijenila si frizuru. Dobro ti stoji.

Gle, metnula si lijepo cvijeće u vazu. Baš si me obradovala.

Večeras me hoćeš maziti... Gle... Skuhala si dobru večeru...

Muž je opet ponosan na svoj posao, na svoje uspjehe, pa bi žena trebala za zapaziti, da je umoran, otkriti njegove brige i s njime ih podijeliti, a također i otkriti njegove radosti pa se zajedno s njime veseliti.

Žena treba pomagati muža u njegovoj borbi za život.

Mlada žena mora nastojati, da se dopadne svome mužu, pa će paziti na sve ono, što mu se sviđa. A žena mora znati, što se mužu sviđa.

- On je slijep i tvrd, ja ne znam, što ću učiniti, da mu se dopadnem..... On ništa ne vidi... veli ona.

- Čudi me to, on nije slijep.

- Pa dobro, ako vidi, zašto ništa ne kaže...

Eto tako počinje obiteljska drama! Zar nije on to neobziran, kad sve prima, a da na sve to ne obraća pažnje i da ne kaže hvala. Mala bi ju pažnja ohrabrila. Na koncu, pa to je i neotesanost. Sada ste jedno prema drugom puni obzira, pa zašto ne bi to bilo i kasnije? Uvijek budite jedno prema drugome tankoćutni.

Znam, jedna mi je žena govorila: moj je muž bio divan, dok je bio zaručnik.

O tebi, ona ne će tako reći, zar ne? Vi morate biti i poslije vjenčanja jedno drugom dragi.

Da se pokaže nekome ljubav, treba isto htjeti, što i ona, koju ljubimo. Potrebno je imati iste misli, iste želje, iste namjere, istu povjerljivost.

U mnogim obiteljima muž i žena zadovoljavaju se samo tim, da zajedno stanuju.

Kad se nađu skupa, tada se razgovaraju o kojekakvim, upravo najobičnijim stvarima: dobar veče, kako je, ima li šta nova? To je sve, što joj on ima re

ći. Ona se zabavlja kućnim poslovima, on odlazi od kuće, a ako ostane, onda zapuši svoju lulu i čita novine; radio tutnji i satima jedno drugo zaglušuje. Zar je to obiteljski život?

Jednoga dana došao mi je mladi bračni par. Prije nekoliko mjeseci bio sam prisutan, kad su se u drugoj župi vjenčali.

Posjet sam morao skratiti, jer nisam imao vremena. Ali prije nego što smo se oprostili, reče mi mladi muž: "Znate, onako kako mi živimo, ne mogu govoriti o nekom obiteljskom životu."

Tada sam na brzo postavio pitanje: "Da li ste često zajedno?"

Malo kolebajući on mi odgovori: "Zapravo, samo onda, kad spavamo."

Nisam imao namjere, da se na to našalim, ali sam rekao: "Dakle, vi ste se vjenčali, da zajedno spavate. Ma kako to, da ste tako malo zajedno?"

Onda mi je on povjerio: "Svako jutro polazim na posao u 6,45 h. Na ručak ne dolazim. Vraćam se u večer u 18 h. Dan je kratak, a dok je vidno, radim u vrtu. Poslije toga večeram i polazim na počinak."

Razumijem, ali sam nadodao: "Žalim, ali vi kao da niste vjenčani... (On se trgnuo.) Volio bih, kad bi mogli pronaći svaki dan najmanje pola sata, da se međusobno malo porazgovorite".

"Šta znamo pripovijedati?" Odvrati mi je mladi muž. "Ja vam se čudim, odgovorio sam, da nakon četiri mjeseca braka nemate jedno drugome ništa reći. Malo razmislite. Tu treba nešto popraviti."

Ostavio me je... Dva mjeseca iza toga primio sam list, gdje između ostaloga piše ovo: "Oboje smo mnogo razmišljali o onom, što ste nam bili preporučili. Pokušali smo, da se hranimo iz gostionice, odlučili smo, da budemo vjenčani 24 sata na dan."

To je lijepo, iako izgleda malo naivno. Ipak to dokazuje ono, što sam vam htio reći.

Oni su mi otkrili, da im manjka intimnosti i blizine i odlučili su, da sve prožive zajednički: veselje, trpljenje, žalost, planove, snove. A u tom je, eto, i pravo razumijevanje u braku.

Da pokažemo, da nekoga ljubimo, trebamo se zajedno i u duši sjediniti, da budemo sjedinjeni, kad nas Bog gleda; da budemo zajedno i u zajedničkoj molitvi.

E, da ste već prije počeli prije spavanja razgovarati s Bogom! Kako bi bilo lijepo, da odmah poslije vjenčanja sve svoje molitve zajednički obavljate.

Ne treba to biti neka dugačka mo-

litva, ali neka bude srdačna. Na pr.:
"Hvala Ti Bože, što si nas sjedi - nio, mi nismo ni mislili, da je brak tako lijep, a sada vidimo, da je mnogo ljepši, nego što smo se mogli nadati. Hvala Ti, Majko Božja, bdij nad nama. Zdravo Marijo..."

Drugi puta poslije prvog oblaka, možete ovako reći: "Molimo Te, Bože, da nam oprostiš. Istina, bili smo jedno prema drugom preoštri i neljubezni, zato Te molimo Bože, da nas saslušaš i da nam oprostiš."
Drugom zgodom povjerit ćete Bogu svoje zdravlje, nadu, da će dobro proći porođaj, obnovit ćete svoje obećanje, da ćete živjeti kršćanskim životom. Vi bi se trebali međusobno pomagati, da zajednički popravljate svoje pogreške i da postanete bolji. Trebali bi i moliti jedno za drugo.

U braku, koji je na ovaj način sjedinjen, mogli bi se svake godine na godišnjicu svog vjenčanja nasamo sastati i jedno drugome iskreno pogledati u oči pa reći: Hvala ti, odkad sam s tobom, ja sam bolji i bliži Bogu.

- Zar to ne bi bilo lijepo?
- Da, da bilo bi doista lijepo.

(Nekoja subraća svećenici čudit će se ovakvome planu rada i načinu u saobraćaju sa zaručnicima na zaručničkoj pouci. Možda će misliti, da je sve

ovo preidealno. Da ih umirim, velim, da uvijek, ili gotovo uvijek, može se govoriti na ovaj način s poštenim dušama, koje bi mogle postati jedamput velikodušne prema Bogu. Ovakav razgovor ucijepit će im se u dušu i uvijek će nešto od njega ostati. Na njih će djelovati tim više, jer su nepokvareni. Možda prvi puta netko s njima razgovara o ovim temama).

- Ostaje još treća točka.

(Bit će dobro, prije nego što počnemo dalje razlagati, da malo odahnemo zapitujući ih, da li su razumjeli o čemu smo im govorili, da li žele možda, da im sve drukčije protumačimo i da li su umorni?)

- Mi bi mogli i završiti, još ćemo malo, zar ne?
- Da.
Malo prije ste mi rekli, da želite imati djece. A da li vi želite, da već na početku vašega braka dobijete djete, a kasnije, da ih imate još mnogo. ... Ne ćete mi zamjeriti, što sam ovako rekao?
- A ne, ne. Mnogo djece? Htjeli bi imati gdjekoje, ali ne cijeli internat. Vi velite i pitate želimo li odmah imati djece. To baš ne.

(Ne treba pokazati, da smo se začudili, ali im ne smije izgledati da im i odobravamo ovako rezoniranje. Moramo

im olakšati, da budu povjerljivi i iskreni. Čut ćemo, da nemaju prikladnoga stana, da nemaju novaca, da moraju čekati, dok urede svoj stan, da on još nije odslužio svoj vojni rok. Ovo se zadnje najčešće spominje... Istina, moramo priznati, da su za njih to vrlo tjeskobni problemi. Pa onda što će mo učiniti? Najprije ih ohrabriti, a onda im izložiti moralna načela.)

- Dobro. Ponajprije, ja vam čestitam, da želite imati djece i da ih želite im ti mnogo.

Već smo o tome govorili. Sasma je naravno, da bračni drugovi trebaju imati više djece, kad ih mogu imati.

A sada, da li vam je poznato, da postoje naravni zakoni, po kojima su stanovite stvari samo u braku dopuštene, i opet one, koje se u braku moraju izvršiti?

(Obično odgovor ne će uslijediti, ili, jer se stide, ili jer ne znaju.)

Budući da vi ne želite imati djece odmah i budući da, kako vi velite, ne možete i kasnije svake godine pružiti život jednom svom potomku, što ćete onda učiniti?... Problem je vrlo težak i delikatan.

(Ne treba im dati vremena da odgovore. To bi moglo biti za njih neugodno.)

- Da li ste vi o tome već štogod

čitali ili čuli?

(Nekoji jesu. Sjećaju se, da postoji vrijeme plodnosti i vrijeme neplodnosti i to je sve što znadu. Delikatno je davati im precizne upute, ako ih oni dobronamjerno ne traže. Potrebno je, da uvide, kako je poželjna i kako je moguća u toj stvari disciplinirano st i samosvladavanje... Može se još dodati:)

- Ako vas ovaj problem zanima treba te znati, da postoje knjige, koje vam o tome mogu pružiti uputu.

(Nekoji se zaručnici kasnije vraćaju sami i traže tu knjigu.

Rijetko se događa, da nam dolaze po savjet poslije vjenčanja.

Naša je dužnost da probuđujemo i da rasvijetljujemo savjest naših vjernika, ali možda ne bi trebalo na tome previše insistirati.)

- Vi znadete, da se vaša uloga ne sastoji samo u tome, da dadete život djetetu, nego u tome, da dijete odgojite i da mu omogućite, da se razvije u potpunog čovjeka i kršćanina.

Na ovo vas posebno upozoravam: Ako u obiteljima ne ide kako treba, ako su djeca zločesta, najčešće su tome krivi roditelji.

Oni su izmoreni svagdanjim radom, pa se ne zanimaju dosta za svoju djecu. Majka je općenito djeci bliža i ona ih može u korak slijediti, pogotovo dok

su djeca malena.

Kad poodrastu, tada im je potreban auktoritet oca, da slušaju. Zato se majka na nj poziva, a koji put ga pretvara u strašilo: "Čekaj samo, dok ti otac dođe, dobit ćeš ti svoje, pa ćeš znati slušati." A jadni otac se ljuti, kad se vrati s posla, ili ga možda i ništa ne zanima: "Pustite me na miru."

Na taj način, često se puta svršava odgajanje kod djece prije nego su za njega iskrsli životni problemi. I ne kako bi trebalo zanimati oca i majku, da se zajednički brinu i gledaju otvorenim očima na zdravlje svog djeteta, na izgradnju njegovog karaktera, na njegovo učenje, na njegovo moralno odgajanje, na njegov kršćanski život, posebno ih treba zanimati s kim se dijete druži, kakav je na poslu i kakva će mu biti budućnost. Roditelji bi trebali, da zajednički o tome govore, morali bi biti uvijek u tome složni, treba li bi da zajedničkim silama rade na odgajanju svoje djece.

(Ako je zgodno, moglo bi se zaručnicima ispripovijedati nekoliko primjera s područja seksualnog odgoja, za tim nekoliko primjera o religioznom odgoju.)

- Jednog sam dana sreo majku dječaka, koji je bio trećoj godini vjerona učne pouke. Na ulici me počela ispitivati.

- Kako moj mali?
- Dobro.
- Kako na vjeronauku?
- Pa dobro.
- Zar ne, on nikad ne izostaje od sv. Mise?
- Nikada.
- Rekla sam mu bome: Do prve Pričesti pazi, da se dobro držiš i da dobro učiš.
- A poslije gospođo?
- Poslije neka radi, što hoće, bit će dosta velik.
- Eto, to je mama, koja se brine za svog dečka samo do devete godine... , a onda ga napušta u času njegova uzrasta i njegovih prvih poteškoća... Velika je to šteta!

Da se čovjek razvije potrebno mu je dvadeset godina. 20 godina napora ; savjeta, dobrog primjera, da se odgoji sin ili kćerka, koji će biti na čast i ponos svojih roditelja. Velik je to program. Plemenit je posao: djetetu dati život, a onda ga pratiti, kako se razvija.

Duše vaše djece su dragocjene bilj ke, zato morate uložiti mnogo truda , da ih odnjegujete. Ne smijete dopustiti, da vas poslovi tako zaokupe, da za nemarite duše vaše djece.

Eto!

Danas smo govorili o mnogočemu. Jeste li umorni?

- Ne.

- Još jednom ćemo sažeti, što smo danas naučili:

Prava ljubav se očituje u međusobnom poštivanju. Sve u vašem životu treba biti zajedničko, da bude jedno srce i jedna duša.

Ostvarite želju, da imate djece i da ih dobro odgojite.

Za danas neka bude dosta. Hajdemo.

(Obično će biti zadovoljni kada otiđu. Ova pouka je najteža i najdelikatnija.)

Treba izna i nešto, što će ih još jednom privuć .

- Oprostit ! Bilo bi dobro, da se još jednom vidimo i porazgovorimo o sakramentu kršćanske ženidbe, o obredu vjenčanja, o drugim sakramentima,koje ćete tom zgodom primiti. Sve vam to moram rastumačiti. Sigurno niste upućeni u sve to, jer mislim, da vi prvi puta sklapate brak.(Smiju se... Pa da) Možemo se sastati u isti dan, zar ne? U utorak? U isti sat?

- Možemo, kako ne.

Tada ćemo se posljednji puta sastati. Mislim, da ćete i taj sat sa zanimanjem pratiti.

- To se zna. Dakle u utorak.

(Zaručnici odlaze. Sretni su, što su malo odahnuli i došli na čisti zrak, ali ih tišti briga, jer ih čekaju toliki poslovi, a kasnije tolika odgovornost.)

Uloga svećenika, pastira duša, ne sastoji se samo, da ustanovi da li je glede namjeravane ženidbe sve u redu; nego da pomogne kako bi se sve uredilo. Ako se kod priprave pokažu neke manjkavosti, svećenik je dužan, da ih ukloni. U svakom slučaju, on treba da sve tako pripravi, da zaručnici uzmognu što potpunije primiti sakramentalnu milost. Učinci sakramenta su u proporciji s dispozicijom onoga, koji ga prima.

Directoire pour la pastorale des sacrements. No 14.

.....

. . . . . .

Zašto treba obaviti vjenčanje u Cr
kv ?
J čemu se sastoji sakramenat?
Koje se milosti dobivaju?
Kad ih se prima?

+

+ +

Dužna priprava:

Sveta ispovijed
Sveta pričest.

. . . . . .

U ŠKOLI SAKRAMENATA I KRŠĆANSKOG ŽIVOTA

(Zadnji je utorak posljednje sedmi ce prije vjenčanja.)

- Čestitam. Vrlo ste točni. Uđite.
- Kako napredaju vaši poslovi oko priprave za vjenčanje? Da li ste već uredili stan?
- Još ne.
- Onda vas ne ću dugo zadržavati . Počnimo odmah.
- Da li je bilo zadnji puta zanimljivo?
- Da.
- Zadnji puta smo govorili o braku općenito: kakve su dužnosti u braku kod svih ljudi, dakle ne samo kod kršćana. Danas ćemo govoriti o kršćan - skom braku.

(Najprije se obraćam zaručniku.)

- Zašto ćete se vjenčati u crkvi ?

(Ne će znati točno odgovoriti. Koji puta će reći:)

- Pa, jer smo kršćani.
- Izvrsno, ti znaš, da se kršćanin treba vjenčati u crkvi. A što će vam koristiti tako vjenčanje u crkvi? Hoćete li dobiti štogod više i hoće li vam biti bolje od onih, koji se vjenčavaju samo građanski?

(On je zašutio... Zato se ne smije dugo čekati.)

- Vi ste nekada polazili na vjeronauk, z r ne? Tamo ste učili, što je ženidba. To je sakramenat, u kojem se posvećuje veza između muža i žene.

(Koji puta će oni početi šaptati odgovor. Sretni su, da su se sjetili, što su nekada "čili.)

- Da vam rastumačim.

Ženidba je sakramenat, a sakramenat je sredstvo ,koje je pronašao Krist, da nam po njemu podijeli svoju milost, svoju snagu, svoju svjetlost, svoju pomoć, svoj život. Sakramenat je sredstvo, koje posvećuje, koje čini svetim vezu i jedinstvo između muža i žene.

Eto dakle, čovjek i žena, koji se povezuju i ujedinjuju i ljube, po sakramentu čine sveto djelo i dobivaju milost Božju, po kojoj će postati bolji kršćani i draži Bogu.

Vi znadete, da ima ljudi i žena , koji povezujući se ne čine sveto djelo. Toga kod vas nema, jer ste vi kršćani.

Bog je obećao onima, koji se budu povezivali po njegovoj volji, da će biti bolji, što više sveti, ako se budu iskreno ljubili.

Prema tome, kada će vam Bog podijeliti svoju milost?... Zar ne, kada se budete vjenčali, kada budete primili sakramenat svete ženidbe.

Kada ćete se vjenčati? U subotu u

11,15 h,kada budete odgovorili svećeniku na pitanje, da li jedno drugo uzimate za zakonitog supruga, odnosno za zakonitu suprugu s "da", "uzimam"- u tom ste času vi vjenčani, u tom ste času vi primili sakramenat sv. ženidbe.

Uhvatit ćete se za ruke, svećenik će blagosloviti vašu vezu,vi ste vjenčani, jer ste rekli "da" pred Bogom i pred svećenikom i pred svima onima, koji su vas dopratili do oltara.U tome času Bog će vam podijeliti svoju milost, svoju pomoć, svoju snagu,svoje svijetlo, i svoj život.

Vjenčanje je izvršeno s riječi da; u međusobnom darivanju jednoga drugome: "Ja se tebi dajem, ti se meni daješ", pred Bogom vi se jedno drugome dajete. Bog će vas pomagati, da zajedno koračate kroz svoj bračni život prema njemu.

Da li ćete sve milosti Božje dobiti zajedno toga dana? Ne! Francuski književnik André Maurois napisao je negdje: "Brak je nešto, što nikada nije gotovo." To znači, da treba svakoga dana smoći snage, da se ognjište izgrađuje, da se jedinstvo učvršćuje.On je htio reći: Da često treba ponoviti misao, da ste se jedno drugome potpuno darivali. Svaki puta, kada se velikodušno predajete u naručje Božje i kada za nj živite zaslužujete Božju mi-

lost, postajete savršeniji i djelujete, da i drugi budu savršeniji.Da budem točniji i jasniji... Kada budete vjenčani vi ćete i tijelo jedno drugo me dati. Ako to činite, kako to Bog hoće, to ne samo da nije grijeh,ne samo, da je to dopušteno, nego vas taj čin posvećuje i približuje Bogu.Na to ljudi ne misle, ali tako jeste.

Kada budete vjenčani, vi ćete jedno za drugo živjeti. Svako od vas treba da zaboravi svoje potrebe i treba da se jedno za drugo potpuno žrtvujete. Takav će vas život posvetiti i Bogu približiti.

Na taj način vi primate sakramenat svete ženidbe i kršćanski se vjenčavate. Na taj način stičete od Boga sredstva, da se posvetite ljubeći jedno drugo. Roditelji treba da bdiju nad svojom djecom i da za njih žive. Ova plemenita briga učinit će ih i svetima i tako će zaslužiti Božje darove i milosti za odgoj svoje djece.

Ako ste ovo shvatili i ako bude ovako činili, budite sigurni, da će vas Bog pomagati kroz cijeli vaš život.

* * *

Da uzmognete skupiti snage za roditeljske dužnosti i da uzmognete priba viti i zaslužiti staleške milosti i s

njima se okoristiti, treba da budete u posvetnoj milosti.

- Trebalo bi se dakle ispovijediti. (Opet se obraćam zaručniku.)

- Što to znači ispovijedati se?Zar ne, reći svoje grijehe? A što je grijeh?

- Pa grijeh je, kad činimo zlo.

- Da li si već kadgod sagriješio?

- Sigurno.

(Igra je dobivena. Zato treba odmah kovati željezo, dok je vruće.)

- Dobro. Nije dosta samo znati,što je grijeh, nego treba znati, da li si ga učinio, kako si ga učinio i koliko puta si ga učinio.

Svi ljudi griješe... I ja,iako sam svećenik, i ja griješim. (On je utješen, što se nalazi u takvom društvu.) Nisu to ne znam kako veliki grijesi dakako, nego ima stvari, koje činimo, a koje Boga vrijeđaju. Znademo, da su zabranjene, pa ipak ih činimo. Naša lost!

- Pa kako ti grijesi na nas djeluju.

- Oni prijaju našu dušu - On ne misli, da grijesi vrijeđaju Boga.

- Postoji li sredstvo, da se očistiš?

- Postoji. U ispovijedi se čistimo od svega.

(Došli smo do uporišne točke. Naši su zaručnici velika djeca. Često su puta puni dobre volje, zato s njima

treba biti strpljiv. Oni su zapanjeni i od drveća ne vide šume. Sve im treba olakšati, sve pojednostaviti i tražiti ono, što je bitno. Ako potječu iz antiklerikalne sredine, trebat će opravdati ispovijedanje svećeniku.)

- Ima ih, koji bi voljeli ispovijedati se samo Bogu, a ne svećeniku. Vele, "On je čovjek kao i drugi. Nisi lud ići mu pripovijedati svoje dogodovštine."

Onima, koji tako govore, manjka poštovanje, ali ipak malo imaju pravo. Svećenik je čovjek kao i drugi ljudi. Na svu sreću! Baš zato, što je čovjek, on je sposoban, da me shvati, da shvati moje slabosti, moje grijehe, sposoban je da me savjetuje. I liječnik je čovjek kao i ostali ljudi. Kada me pregleda, puštam ga da čini, što mora činiti. To je njegovo zvanje. Ima u njega povjerenja.

Svećenik dakle više zaslužuje naše povjerenje. On je čovjek ozbiljan, pobožan, čovjek, koji svaki dan moli, on je iskusan, diskretan, a napokon (to vrijedi uvijek naglasiti) on je od Crkve izabran, da predstvalja Isusa Krista na zemlji.

Kada ste bili djeca, tada su vas učili: "Ispovijedam se Bogu... i vama oče duhovni, koji ste na-mjesto Boga. ..." Zar ne, to je tako lijepo, to je istina. Ako uvijek i ne kažemo to,

ipak uvijek treba na to misliti. Svećenik je mjesto Boga, mjesto Isusa Krista.

Kad se ispovijedamo mi zapravo govorimo Kristu i od njega očekujemo oproštenje.

(Najčešće će ovo razlaganje biti dostatno.)

- Zato treba potpuno otvoriti svoje srce i iskreno žaliti, što smo sagriješili, i odlučiti, da ćemo se popraviti. Siguran sam, da vi to i želite. Možda više ne znate, kako se to čini. (Oči se spuštaju, lutaju, a pojavljuje se tajnoviti i nemirni smiješak).

- Vi možda više i ne znate: "Ispovijedam se Bogu...", možda ne znate moliti ni pokajanje? Ništa zato. Pa to i nije apsolutno potrebno.

(To je možda momenat, da se kao s djecom tako i s njima ispita savjest i da ih se pripravi na priznanje grijeha u sv. ispovijedi, a onda da ih se pouči kako će se za svoje grijehe kajati.)

- Bitno je najprije da se sjetite svojih grijeha.

Gledajte, to je vrlo jednostavno: Mi imamo neke dužnosti prema Bogu: Mi bi trebali, da mu se svaki dan molimo, da idemo svake nedjelje na sv. Misu, da se češće puta pričestimo, da svoju vjeru poštujemo i da tražimo, da

ju i drugi poštuje... Možda nismo sve uvijek činili?

"Velečasni, optužujem se, da sam gotovo uvijek zaboravljao izmoliti svoje molitve... i t.d." Tako treba reći u ispovijedi.

Mi smo dužni ljubiti svoga bližnjega i samoga sebe.

"Velečasni, nisam pažio na svoje zdravlje, bio sam srdit, grub prema drugovima, bio sam otresit i nesusretljiv."

Dužni smo svoje poslove savjesno obavljati i poštivati tuđe dobro.

"Velečasni, radio sam često puta samo, kada su me drugi nadzirali, i više sam puta iznosio materijal iz tvornice za svoju osobnu upotrebu." Tako ćemo se ispovijedati. Dužni smo samo dobro govoriti o drugima i druge pomagati.

"Velečasni, neke sam svoje drugove ogovarao i bio sam sebičan..." (Sada je zgodno, da se još jedamput primijeti, da bi se trebalo ovako ispovijedati, ali da oni možda nisu sve to sagriješili, a možda su sagriješili nešto, što nije primijećeno. Sada nastavljamo ...)

Mi imamo dužnosti i prema nama samima. Treba da budemo iskreni i trijezni.

"Velečasni, ja sam lagao, što više i tako, da je to moglo možda i škoditi;

Ponekad sam se napio i trošio novac u zalud..."

Treba da budemo čisti u svojim mislima, razgovorima i djelima.

(Oni žive u atmosferi nečistih grijeha i teško im je održati se na visini... Ipak i o ovoj materiji treba govoriti i vrlo ozbiljno, a opet vrlo jednostavno.)

"Velečasni, čitao sam nepristojne stvari, ružno sam mislio i govorio i činio..."

(Moglo bi se i dalje pitati, ako se predpostavlja, da je među zaručnicima došlo do čina.)

Bogu treba povjeriti, ako je među zaručnicima došlo do nečednih razgovora i preslobodnog ponašanja. I to se događa... Važno je, da se to Bogu povjeri jednostavno, onako kako je bilo.

Eto sada sve znadete kako se treba ispovijedati.

Vi promislite, što ste od toga sagriješili, u kojim ste okolnostima učinili grijeh, jer ste već mnogo toga zaboravili, kad se niste dugo ispovijedali.

Kada ste se sjetili svojih grijeha, tada treba da se za njih pokajete, jer je to i bitno za ispovijed. Nije dosta da u priznanju svojih grijeha budemo iskreni, vi znadete, da vaši drugovi ponedjeljkom pripovijedaju

svoje nevaljalštine, što su ih počini
li dan prije - u nedjelju. Oni ne za-
boravljaju, da sve do u potankosti o-
pišu. I oni su iskreni, pa ipak to ni
je ispovijed.

Za dobru ispovijed je potrebno po-
kajanje, potrebno je, da kažemo Bogu,
da nam je žao, što smo ga uvrijedili,
kada smo zlo činili.

Za dobru je ispovijed potrebno još
i da odlučimo, da ćemo biti bolji i
da ćemo se popraviti.

.. to vi i hoćete, u to sam uvjeren.

(d subote za vas počinje novi ži-
vot, koji će biti potpuno kršćanski,
čist i posve drugačiji nego do sada.

Vi treba da učinite još zadnje na-
pore, Bog će vam pomoći.

\+ \+ \+

A sada još samo o sv. Pričesti.

(Obraćam se zaručnici. Ona ne smi-
je zaboraviti... da se o tome često
govori. Treba sve redom izlagati. Ta
oni ništa ne znaju, o tome sam uvje-
ren. Zato ih treba polako voditi do
istine.)

.. Znate li, što je sv. Pričest?

(Ona često puta odgovara, tako, da
moramo biti zadovoljni s njezinim od-
govorom uz neke ispravke.)

- Pričestiti se znači primiti Isu-
sa u svoje srce pod oblikom male ho -
stije. - Što je to hostija?

(Često puta ne zna, što bi odgovo-

rila.)

- To je kruh.

- Taj komadić kruha, to je Isus, to
je Bog. Da li je Isus mogao pretvori-
ti kruh u svoje tijelo?

- Mogao je. - Zašto ?

- Jer je bio Bog.

- Da li je On prije nešto slično u-
činio, da li je učinio čudo, koje je
tome slično?

(Treba da ona ispripovijeda, a ako
ne zna, treba da svećenik sam ispripo
vijeda čudo u Kani i čudo o umnožava-
nju kruha.)

- Isus je svojim učenicima priredi
o večeru za židovski blagdan Pashu. Na
toj je večeri pretvorio kruh u svoje
tijelo i vino u svoju krv, prije nego
što je za nas umro.

- To, što je sam učinio, i na začu
duje nas, ali da li je on tu vlast
pretvaranja kruha u tijelo svoje i vi
na u krv svoju i drugima ostavio?

- Apostolima... (Neka oni to pono-
ve!) i svećenicima.

- Gdje sada svećenici pretvaraju
kruh u tijelo Isusovo?

- U crkvi, kod svete Mise.

- Dobro. Pa da li ste ikad zapita-
li, zašto je to Isus učinio?

On je došao na zanimljivu ideju,
htio je, da sebe ostavi za hranu lju-
dima.

- Zašto je On htio postati hrana

ljudima?

- Vi znadete, čemu služi hrana? Da da si čovjek održi život, da raste. Onaj, tko ne jede, iz bilo kojeg razloga taj mršavi. Onaj, tko se dobro hrani, obično je čvrst i jak.

To vrijedi za tijelo. Ali nije dosta, da čovjek hrani i jača tijelo, treba jačati i hraniti dušu.

To se ne postizava narescima, nego duhovnom hranom, s posvećenom hostijom, u kojoj se nalazi Kristova snaga. On će nam pomoći.

- Da li si shvatio? (Obraćam se zaručniku.)

- Onih dana, kada si budeš uredivao svoj stan, uvlačit ćeš ormar u svoju sobu. Težak je. Pozvat ćeš susjeda, rođaka, da ti pomogne. Ako to bude bilo snažan momak, on će ga, iako je to težak komad sam ponijeti, pa će ti biti sve olakšano.

Nešto je slično kod sv. Pričesti.

Vi ćete u subotu doći Isusu, pa ćete mu reći:

"Dolazimo, da se vjenčamo. Mi bi htjeli, da naše vjenčanje bude dobro i da budemo sretni. Mi znamo, da ćemo plan našeg života teško ispuniti, jer mi nismo sveci. Pomozi nam, da stvorimo pravu kršćansku obitelj, u kojoj ćemo ispunjavati svoje dužnosti i u kojoj ćemo se voljet

I Krist, kojega čete primiti u sv. Pričesti, pomoći će vam.

*

* *

Eto, sada ste o svemu poučeni.

Ostaje nam još samo malo vremena do velikog dana.

Mislite malo o onom, što sam vam govorio.

Pripravite se za svoju sv. ispovijed. Ne mora vas moriti za to tolika briga, da ne bi mogli spavati.

Ipak mislite na to, da ne bi što - god zaboravili.

*

* *

Kada ćemo se opet vidjeti?

U petak uveče, hoćete li moći doći?

Zar me, da je najzgodnije u isti sat?

Tada bi se mogli sastati u crkvi. Tom zgodom ćete se moći ispovijediti. Zatim ću vam rastumačiti i obred vjenčanja.

Jeste li zapamtili? U petak uveče.

Vrlo je važno, da se ništa ne propu
sti, kad se vjernicima tumače obredi ,
koji su bitni dio kod dijeljenja svakog
sakramenta.

Katekizam Tridentinskog koncila.

- Ispovijed.
- Sv. Pričest:
  priprava, zahvala.
- Vjenčanje:
  značenje priprave,
  što je sutra još potrebno?
- Sretan put.

V E L I K I D A N

Veliki dan počinje već na vigiliju. Ispovijed zaručnika, koja se često puta obavlja na dan vjenčanja deset minuta prije sv. Mise, a koji puta i pet minuta prije sv. Mise, jer je teško biti točan na takav dan, nije ozbiljno svršena.

Kad se obavlja na vigiliju uveče, mirno, sabrano, mogla bi donijeti najbolje plodove.

18 je sati. Zaručnici ulaze u crkvu.

Vrata zaškripe, otvraju se, evo ih. Potrebno je, da ih se dočeka, jer prazna crkva, sa svojom veličinom, šutnjom i tajanstvenošću čini neugodan dojam.

- Hvaljen Isus! Vi ste točni, lijepo je to od vas, dođite za mnom.

(Uveo sam ih u sakristiju. Mladenci se moraju osjećati, da su prijateljski primljeni, pa prije ispovijedi treba s njima malo porazgovoriti. Mislim, da će u većini slučajeva, biti najbolje, ako se za ispovijed upotrijebi zakriljena ispovjedaonica, koja će na njih djelovati. Ipak će župnik prosuditi kako će biti najbolje.)

- Vi ste dakle došli, da se ispovijedite? Sigurno ste i na ispovijed mislili (oni potvrđuju kimanjem glave).

- Da li ste pripravni?
- Da.
- Počet ćemo s glavom kuće. Gospođica će vani pričekati, dok dođe na nju red. (Nas dvojica smo sami. Treba odmah početi.)
- Klekni, (svejedno je, hoće li on to učiniti ispred rešetke ili neposredno pred ispovjednikom. Glavno je, da kleči. Često mu treba pomoći... Svećenik je zadovoljan, jer vidi, da je potpuno iskren, da se duboko kaje, pa i želi, da bude bolji. Kad dođe čas odrješenja, svećenik može zajedno s penitentom govoriti: "Kajem se od svega srca..." pa će se često puta na usnama opaziti drhtaj i kajanje nekim zatvorenim riječima, kao onda, kad su se prvi puta susreli. Sakramentalna pokora treba da bude primjerena mogućnostima i znanju penitenta.)
- Sve je gotovo, sve ti je oprošteno. Pođi u crkvu. Zahvali Bogu, što ti je sve oprostio i obećaj mu, da ćeš biti bolji. Molit ćeš se i Blaženoj Djevici Mariji. Izmoli samo jednu Zdravo Marijo. (On mi stišće ruku, vrlo je uzbuđen i zahvaljuje se. Mislim, da nije potrebno pripaziti, da li će sve obaviti kako treba.)

(Dolazi na red zaručnica... S njom je lakše... Kad su se poslije njezine ispovijedi i izmoljene pokore opet našli u sakristiji, svećenik će im re-

ći:)

- Pružite si ruke, jer ste sada či sti.

- Izlaze raspoloženi. Još prije treba da se dogovore, kada će sutra doći na sv. Pričest. (Tada će u Crkvi početi tumačenje obreda vjenčanja.)

Svako od njih postavi se na svoje mjesto. Moraju donijeti dokumente od državnog matičara... zatim saslušati nagovor, a onda odgovarati na posta - vljena pitanja, skinuti prstenje, po- staviti na pliticu za blagoslov, pru- žiti si ruke, koje će svećenik štolom povezati i na koncu treba obaviti za- zletvu stavljajući ruku na pruženi križ.

- Tako ćete sve sutra učiniti, da ne izgledate previše neupućeni. Sve mo ra biti vrlo ozbiljno.

Zbogom do sutra u jutro...

* * *

Subota u jutro.

Čekam ih... Još samo jednom. Ne smi ju se osjećati napušteni. Izgleda, da bi im bilo teško, da se od njih traži, da prisustvuju posebnoj misi, na kojoj bi se pričestili, jer će biti kod sv. Mise, koju će služiti drugi svećenik baš za zaručnike, a svećenik, koji vo di mladence tumači im glavne dijelove sv. Mise, da na taj način, što bolje sudjeluju kod sv. Mise. Ipak je bitno

za njih, da se dobro pričeste. Zato im u svemu treba pomoći.

Oni mnogo toga ne znaju, ne znaju ni moliti sami duže.

Zaručnici kleče u klupi. Svećenik je kraj njih i s njima moli.

Sada ćete se pričestiti i primiti Isusa u svoje srce.

Kad vam bude dolazio gost, vi ćete očistiti kuću.

I vi ste očistili svoju dušu u dobroj svetoj ispovijedi.

Sada treba još jednom, da se pred Bogom pokajete.

Bože, oprosti mi sve moje grijehe. ... a napose... (pričeka se jedna mi- nuta). Hvala ti, što si mi ih oprosti o. Dođi u naše srce i potpuno ga oči- sti... I pomozi nam, da savijemo svo- je gnijezdo u pravom kršćanskom braku.

(Upozorit ćemo ih, kada će poći k pričesnom stolu, kako će se držati, ka ko će prihvatiti pričesnu pliticu i kako će se vratiti.)

- Sada pođite.

- Lijepo su se pričestili i polako se vraćaju na svoja mjesta.

Sve je prošlo dostojno svetosti O- noga, koga su primili. Oboje su bili vrlo pobožni. Nakon nekoliko minuta opet im pristupa svećenik.

Pušta ih, da sami mole. Nemojmo si praviti ilužije. Oni ne će ništa drugo

izmoliti, nego samo Oče naš, jer to jedino još znaju. Radi toga moramo mi prihvatiti i voditi zahvalu za sv. Pričest.

- Dok je još Isus u vašem srcu zajedno ćemo mu govoriti... (jedna minuta šutnje to je dosta).

- Prvo ćemo se zahvaliti. Kada nešto dobijete na dar, tada kažete: hvala.

Vi ste ovih dana dobivali darove, iako nisu bili od velike vrijednosti, vi ste uvijek rekli: hvala. Tako i treba da bude.

Danas vam je Isus darovao samoga sebe. Mali komadić kruha, mala posvećena hostija - to je Isus... Zar ne, to je prelijepi dar.

Zato recimo: "Hvala Ti Bože, što si došao u naše srce, da nam pomogneš izgraditi naše kršćansko ognjište."

(Dosta je samo minutu šutnje... Dosta je ako zaručnici ponove riječi, što im je svećenik govorio.)

- Drugo, što ćemo od Krista tražiti, treba da bude molba, da vam pomogne, da održite svoja obećanja.

Prije svega treba da mu obećate, da ćete se međusobno ljubiti. Znamo, da ljubiti ne znači pokazivati samo vanjske znakove svojih osjećaja, nego sebe zaboraviti, sebe žrtvovati, za sreću drugoga. To znači poštivati se međusobno, biti vjeran i plemenit.

Takvu ljubav nosite u svom srcu ovog jutra. Zato recite Kristu: "Bože, pomozi nam, da se uvijek volimo, kao što se danas volimo."

(Opet minuta šutnje.)

- Sada ćete Bogu obećati, da će vaša obitelj biti kršćanska.

Nije dosta objesiti sliku Isusovu na zid svoje sobe. To je vrlo lagano. Krist treba da uđe u srce, Njemu treba da se molite svaki dan, da svake nedjelje idete na sv. Misu i da se često pričešćujete. U teškim prilikama tražit ćete utjehu kod Boga. Eto to znači kršćanski živjeti.

Zato zajedno recimo:

"Bože, daj da budemo bolji kršćani, nego što smo do sada bili."

(Opet jedna minuta šutnje.)

- Sada ćete Bogu obećati, da ćete prema njemu biti velikodušni,

jer ćete davati nove živote,

jer ćete ih dobro odgojiti. Čovjeku nije potrebno, da bude kapitalista, pa da čini dobro, da bližnjemu pomogne, da ga na dobro savjetuje i da ga moralno uzdigne. Sve ste to vi sposobni, iako ste siromašni. Zato zajednički recimo: "Moj Bože, pomozi nam, da u našoj obitelji budemo prema Tebi velikodušni i da možemo druge pomagati."

(Opet jedna minuta šutnje.)

- Sada... molite sami...

(Obično su dosta dvije minute.)

- Prije nego što ostavite crkvu, stavite svoju obitelj pod zaštitu Blažene Djevice Marije. (Lagano ćemo s njima moliti:)

"Zdravo Marijo...", a zatim recite:

Majko lijepe ljubavi,.... moli za nas.

Gospo sv. obitelji, moli za nas.

(Znak sv. križa, zajedno pokleknu i pobožno se naklone.)

- Pozdravimo Krista u svetohraništu.

(Svećenik zaručnicima poklanja sliku, na kojoj je napisan za njih važan nadnevak - dan njihovog vjenčanja. Primjećuje:)

- Evo, nije ova slika posebne vrijednosti, ali ja sam ju za vas blagoslovio. Bog neka vas štiti. (Uzbuđeni su.)

- Hvala velečasni.

(Svećenik ih isprati sve do vrata)

- Dakle, oko podne...

- U jedanaest sati. Oni sami točno označuju. - Da, ja ću biti ovdje.

(Oni polaže prema novom životu noseći Gospodina s poštovanjem i pouzdanjem.)

\+

\+ \+

Vjenčanje treba biti jednostavno i lijepo.

I zaručnici se mogu poslužiti ob -

rednim tekstom. Dobro bi bilo, da svaka župa ima na kartonu ispisan cijeli tekst obreda vjenčanja, tako da jedan primjerak bude za zaručnika, a drugi za zaručnicu.

Treba pronaći nekoliko riječi, koje će biti prikladne za ovaj svečani i veliki momenat.

- Imao sam sreću, da se s vama porazgovorim nekoliko puta kroz prošli mjesec. Znajte, da će vam svećenik, koji vas je pripravljao za brak, biti uvijek pripravan, da vas savjetuje i da vam ostane prijatelj.

- Bit će nam drago. Hvala.

U sakristiji je čestitanje. Prije nego zaručnici odu, može se još reći:

- Vi znadete, gdje stanujem i gdje je vaš župnik. Dođite, kada nešto zatrebate, dođite, kada hoćete, to će me veseliti.

(Bez orgulja, bez svadbene koračnice, na podu crkve odjekuju dva koraka, koja čvrsto stupaju istim ritmom u život.)

Z A K L J U Č C I

1. Za svako vjenčanje trebat će najmanje 3 - 4 sata pripreme.

Priprava za vjenčanje gubi svećenikovo vrijeme, pogotovo, ako župnik ima nekoliko pari tjedno.

Župnikovo je vrijeme vrlo dragocjeno. On provodi niz sati tjedno u vjerskoj pouci djece, mnogo sati razgovarajući (pa i to spada na pastvu!) s bakicama, sate i sate čekajući penitente u ispovjedaonici, koliko samo treba sati, da otprati mrtve na groblje! Kad se za sve to utroši toliko vremena, onda bezuvjetno mora naći i vrijeme, koje je nužno za pouku zaručnika, koji će uskoro početi novi život u braku. Možda od svih zaručnika samo je jedan, koji provodi praktični kršćanski život. Da uzmogne sav taj veliki i kompliciran posao svršiti, morat će do najmanjih dijelova vremena sve planirati. U planiranju na prvo mjesto svakako mora doći pouka mladenaca, jer je to posao od najveće vrijednosti.

2. Ne bi li se pouka s mladencima mogla svršiti na jednom sastanku?

Ne. Previše bi se oteglo i previše bi ih zamaralo. Od sve pouke ništa ne bi zapamtili. Napokon, ne radi se samo, da pružimo riječi pouke, nago je dužnost župnika, da za vrijeme pripra

ve zaručnike odgaja. Župnik im mora dati priliku, da misle, da se pouka u njima evolvira.

3. Hoće li svi zaručnici lagano pristati, da dođu četiri ili pet puta?

Nikada nisam doživio, da su mi zaručnici pravili poteškoće, tako da su me odbili. Za neke ipak treba stegnuti pouku na dva puta, ako doista nema ju vremena. Tada treba sve gradivo svesti na najbitnije, ali to su rijetki slučajevi.

4. Zar nikad ne dolazi do neprilika? - Uvijek se može naići na kojega navaljanca, koji će hotimično iskriviti naše misli, riječi, izvrgnuti ruglu naše držanje, dovesti nas u neprilike i ismijavati. Naše je zvanje takovo, da se moramo izvrći i ovakoj pogibli. Već od prvog razgovora osjetit ćete odmah, kako se zaručnici drže. Za to morate biti prema njima vrlo obzirni, kada dođe na red pitanje bračnog morala.

Istina, ove su pojave rijetke, ali ipak se koji puta događa. Kad bi svi svećenici na jednom sektoru teritorija biskupije ovako pripravljali zaručnike, pogibelj bi bila manja, jer ovakve nevaljalštine ne bi imale posebni učinak.

5. Kakvi su uspjesi postignuti?

Ponajprije, zaručnici dobivaju ispravno shvaćanje svećeničkog života i rada. Tijekom pouke oni vide, da župnik nije činovnik, niti pogrebni službenik, nego odgojitelj i posvetitelj duša.

Zatim ovi napori, koje župnik ulaže, da zaručnike onako srdačno i ljupko primi, ipak ih moraju dirati.

Često puta već od prvog razgovora, kod njih je pobuđen interes, oni to pokazuju, a koji puta i riječima priznaju, a zahvalni su uvijek.

S druge strane ovi iskreni razgovori o tako ozbiljnim stvarima za budućnost zaručnika, ulijevaju pouzdanje, koje se očituje tako, da nas zaručnici poštivaju... Oni vide, da Crkva ima rješenja za njihove životne probleme... Istina, njena nauka traži mnogo od čovjeka, ali je ona i lijepa.

Usuđujem se otvoreno priznati, da napor oko pouke zaručnika u najviše slučajeva omogućava, da se sakramenat dostojno primi. Evo primjera:

Neki mali tokar, koji nije živio praktičnim kršćanskim životom, došao je bez ikakvog oduševljenja na prvi razgovor za pripravu na vjenčanje. Tijekom mjeseca on se razvijao, kasnije, kad se ispovjedio, pokajao se i načinio čvrstu odluku. Kad je dobio odrješenje, ustao je, zahvalio se i sjeo pokraj mene pa mi reče: - Velečasni, imam vam nešto reći.

Začudio sam se. On nije ništa zatajio, ni propustio! Možda je skrupulant, bolje reći osjetljiv? Priznao je:

"Kad sam prvi puta bio kod vas.... dugo sam se zadržao. U predsoblju sam čekao, dok dođem na red. Morao sam odgovarati na postavljena pitanja. Malo smo govorili. Drugovi su me čekali na ulici. Bili su nestrpljivi i rekli su mi: "Što je dekan s tobom radio?" Tada, da se pred njima pokažem, rekao sam im ponešto drsko: - Dekan je vrag, neće me više dobiti!"

Da ga ublažim, rekao sam: - Pa ipak si došao.

Da.

- Da li si zadovoljan?

- Vrlo zadovoljan.

Tada, naslućujući osjetljivost njegove duše i njegova kajanja, ozbiljno sam ga upitao:

-Zašto si to rekao?

Čas je razmišljao, a onda odgovorio: "Jer onoga dana još nista nisam shvaćao. Bez komentara.

6. Poukom i razgovorima kod zaručničke pouke svećenik malo pomalo ulazi u intimni obiteljski život svojih budućih župljana.

Događa se koji puta, da su se zaručnici poslije vjenčanja navraćali župniku, da ga pozdrave, pozivali ga, da s njima pođe na kavu, da vidi nji-

hovo gnjezdo i da blagoslovi njihov o biteljski dom.

Kasnije, više puta dolaze najaviti bolest ili nadu obitelji.

Vrlo često dolaze javiti na sam dan: rođenje... osobito prvog djete - ta, ali i druge djece. Događa se koji puta, da nas mladi bračni par susreće na ulici, pa nas zaustavlja, da upite, što ima nova ili da nam kaža novosti, da nam pošalje kartu i pozdrave s pra znika ili da nam čestita Novu godinu.

Događa se, da povjerljivo dolaze i pitaju za savjet, kad ih snađu pote - škoće, dolaze, da im rješimo i koji problem savjesti: kao na pr. jedna mla da žena, koja je nakon dvije godine braka prevarena, došla je očajna inte resirati se, da li bi se mogla rasta- viti. Jadnica, kasno se sjetila.

Mladi ljudi već od zaručničke po- uke počinju osjećati, da im je sveće- nik savjetnik i prijatelj. Zato bi trebalo zaručničku pouku što savjesni je i što temeljitije obaviti.

7. Razgovori na zaručničkim pouka- ma bili su, kako je to praksa kasnije pokazal, vrlo korisni za budući život bračnih drugova. Evo nekoliko konsta- tacija. Radi se o onima, koji nikada nisu živjeli vjerskim životom ili su u vjerskim dužnostima bili vrli nemar ni. Poslije zaručničke pouke, kasnije u braku kroz prvu godinu - ispitivanje

i statistika je to dokazala - 1o% za- jedno su obavljali svoje dnevne molit- tve, 3o% mladih bračnih parova molili su gotovo svake večeri svoje molitve svatko za sebe, 5% dolazi redovito za jedno na sv. Misu, 2o% obavlja svoju uskrsnu dužnost. U drugoj godini (če- sto puta u ispovjedaonici naši znanci sa zaručničke pouke, znaju se jadati i reći ispovjediku tko su, pa su sretni, što mogu potvrditi, da su ostali vjer ni svojim obećanjima.) 1o% nastavlja s vjerskim životom iz prve godine...a tada, nažalost, često puta postoci ma lo pomalo padaju. Sretni su oni, koji se nakon vjenčanja, povezuju sa žup - skim organizacijama. Ti lakše ustraju.

Događa se, da nas naši znanci zau- stavljaju na ulici:

"Naš mali imat će u nedjelju prvu sv. Pričest. Tom ćemo se zgodom i mi ispovijediti i pričestiti, znate, već lo godina nismo to učinili, iako smo vam to obećali. Uvest ćemo sada zajed ničku molitvu u obitelji. Bolje ikad, nego nikad, zar ne?"

Koji puta, kad su u stanju grijeha, uspomene na lijepi prijem i postupak, vodi ih k svećeniku. Jedne večeri do- lazi mi mlad čovjek, koji se vjenčao prije godinu dana i sa stidom mi povje rava, kako je jučer prvi puta preva - rio, kako on veli, i nehotice svoju ženu, pa moli odrješenje.

3 do 4% vrlo revno vrše svoje vjerske dužnosti, ispovijedaju se svaki mjesec i nastoje, da ih pozovemo na duhovne razgovore.

Jedan mladi bračni par došao je zamoliti, da ih se "podupre i uzdrži"; jer ne mogu biti polovični kršćani, iako je to teško. Pomozi-te nam!

+

+ +

To je sve što sam vam imao reći. Važnost ovog apostolskog posla ne treba posebno naglašavati. Uspjesi se ne mjere brojevima. Sva je snaga upravljena, da se osnuju novi kršćani. U tome je veličina značenja vjerske poruke. Kad mi izvršimo svoju dužnost, Bog čini ostalo i napokon "Onaj koji sije, nije isti s onim, koji žanje." Mi sijemo!

+

+ +

Ove intimne razgovore napisao sam bez nekih ambicija i želja, da docira m. Ovi razgovori mnogo gube, što izlaze tiskom u javnost. Oni su sastavljeni za prave razgovore, koje vodi župnik sa zaručnicima.

Htio sam, da se u njima osjeti svježina dijaloga i razgovora. Zato se u njima ne smije tražiti ni literalno ni teološko djelo, nego djelo s apostolskim pretenzijama. Mislim, da će braća svećenici ohrabreni i potaknuti ovim iskustvom (exempla trahunt), po-

kušati naći svoj put.

Crkva treba odigrati važnu ulogu u spašavanju obitelji i u obnavljanju obiteljskih kreposti.

Crkva još uvijek 100% sudjeluje u sklapanju novih brakova, a u gradovima sigurno 4/5.

Njoj se pruža sreća, da može zaručnike odgajati kroz nekoliko sedmica, u doba posebnih milosti, koje Bog dijeli prije sklapanja braka, da ih tako pripravi za brak, za život dostojna čovjeka, za život svijesnog kršćanina.

Najbolje je, da svaki svećenik, na svoj način sudjeluje u ovom odlučnom času i da nova ognjišta poveže svojim prijateljstvom, svojim savjetima i svojim duhovnim utjecajem. Buduće obitelji morat će bez sumnje svoj spas zahvaliti svećenicima, koji su imali snage, da su se usudili govoriti i poučavati.

+

+ +

+

Na blagdan sv. Karla Boromejskog 1958.

S a d r ž a j

1. Uvod III
2. Pismo nadbiskupa iz Cambrai-a V
3. Predgovor VII
4. Kako ćeš ptimiti zaručnike 1
a) Budi pripravan primiti zaručnike u vrijeme,koje je njima najzgodnije.
b) Pojednostavni pouku
c) Pazi: 4 su točke važne:sloboda; vjernost; nerazrješivost; plodnost.
d) Prije braka potrebna je pouka i priprava.
e) Nastoj,da se ženidba što prije sklopi.

5. U ŠKOLI VJERE, NADA I LJUBAVI 11
- Bog. Njegovo mjesto u našem životu.
- Kako ćemo mu prići?
- Moliti znači razgovarati s Bogom:
- molitva Crkve,;osobna molitva; zajednička molitva.
- Vjera,.. Nada... Ljubav...

6. U ŠKOLI MORALNIH KREPOSTI 27
Tjelesna ljubav: plemenita je pod kojim uvjetima?
Duhovna ljubav: sjedinjenje karaktera

sjedinjenje srdaca
" umno
" duša
Obitelj: reguliranje poroda
problem odgoja.
Preko ljubavi poštovanje.
Sve staviti u zajednicu, da bude jedno srce i jedna duša.
Imati djece i dobro ih odgojiti.

6. U ŠKOLI SAKRAMENATA I KRŠĆANSKOG ŽIVOTA 45
Zašto treba obaviti vjenčanje u Crkvi?
U čemu se sastoji sakramenat?
Koje se milosti dobivaju?
Kada ih se prima?
Nužna priprava: Sv. Ispovijed
Sv. Pričest.

7. VELIKI DAN 60
Ispovijed
Sv. Pričest - priprava
zahvala
Vjenčanje:
značenje priprave
što je sutra još potrebno
Sretan put.

8. ZAKLJUČCI 68